



Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

5.Bf.233/2023/16. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2024. január 17. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2024. január 26. napján kihirdette a következő

Í T É L E T T:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt egyéb érdekelt¹⁴ és társai ellen indított büntető ügyben a Fővárosi Törvényszék 2023. május 3. napján kihirdetett 41.B.64/2020/321. számú ítéletét Terhelt¹ – helyesen – IV.r. vádlott és Terhelt³ – helyesen – XX.r. vádlott tekintetében megváltoztatja.

Terhelt¹ IV.r. vádlott terhén értékelt cselekményeket

- 12 rendbeli – 9 esetben bűnsegédként elkövetett – csalás büntetnének [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés ba) alpont és bc) alpont, (5) bekezdés b) pont], valamint
- 21 rendbeli – 4 esetben társtettesként, 13 esetben bűnsegédként elkövetett – csalás büntetnének [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés ba), bc) alpont, (4) bekezdés b) pont]

minősíti.

Az e vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtását – a közügyektől eltiltás mellékbüntetés egyidejű mellőzésével – 5 (öt) év próbaidőre felfüggeszti. A pénzbüntetés napi tételszámát 300 (háromszázra), az egy napi tételének összegét 1.300 (egyezer-háromszáz) forintra, s ekként a pénzbüntetés összegét 390.000 (háromszázkilencvenezer) forintra felemeli.

Az őrizetben töltött idő beszámítására, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó rendelkezés a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén irányadó.

A pénzbüntetés megfizetésére engedélyezett 10 havi részletfizetés kapcsán megállapítja, hogy egy havi részlet összege 39.000 (harminckilencezer) forint, s az első havi részlet esedékessége az ítélet jogerőre emelkedését követő hónap 15. napja, a további részesletek esedékessége pedig a soron következő hónapok 15. napja.

A pénzbüntetés meg nem fizetése, illetőleg a részletfizetés elmulasztása esetére előírt rendelkezéseknél megállapítja, hogy a pénzbüntetés átváltoztatása folytán meghatározott szabadságvesztés végrehajtási fokozata fogház, a szabadságvesztés börtön végrehajtási fokozata csak a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén irányadó.

Terhelt1 IV.r. vádlott eljárási illeték és kártérítés megfizetésére kötelezését, azaz a polgári jogi igények ismételt érdemi elbírálását sértett224, sértett214, sértett160, sértett243, sértett159, sértett162, sértett172, sértett169, sértett180, sértett183, sértett166, sértett176, tanú148 (korábban sértett188), sértett185, sértett186, sértett179, sértett181, sértett178, sértett187 magánfelek vonatkozásában mellőzi, egyben e magánfelek Terhelt1 IV.r. vádlottal szembeni polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja.

A rendszám1 forgalmi rendszámú Suzuki Swift típusú gépkocsi zár alá vétel feloldás végrehajtásának 3 hónapra történő felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Terhelt3 XX.r. vádlott terhén értékelt cselekményeket

- 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntette kísérletének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont]
- 2 rendbeli bűnsegédként és folytatólagosan elkövetett csalás büntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés ba), bc) alpont, (6) bekezdés b) pont], valamint
- 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntettének [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés ba), bc) alpont, (5) bekezdés b) pont] minősíti.

Az e vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtását – a közügyektől eltiltás mellékbüntetés egyidejű mellőzésével – 5 (öt) év próbaidőre felfüggeszti. A pénzbüntetés napi tételszámát 300 (háromszázra), az egy napi tételének összegét 1.300 (egyezer-háromszáz) forintra, s ekként a pénzbüntetés összegét 390.000 (háromszázkilencvenezer) forintra felemeli.

A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó rendelkezés a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén irányadó.

A pénzbüntetés megfizetésére engedélyezett 10 havi részletfizetés kapcsán megállapítja, hogy egy havi részlet összege 39.000 (harminckilencezer) forint, s az első havi részlet esedékessége az ítélet jogerőre emelkedését követő hónap 15. napja, a további részletek esedékessége pedig a soron következő hónapok 15. napja.

A pénzbüntetés meg nem fizetése, illetőleg a részletfizetés elmulasztása esetére előírt rendelkezéseknél megállapítja, hogy a pénzbüntetés átváltoztatása folytán meghatározott szabadságvesztés végrehajtási fokozata fogház, a szabadságvesztés börtön végrehajtási fokozata csak a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén irányadó.

Terhelt3 XX.r. vádlottat eljárási illeték és kártérítés megfizetésére kötelezést, azaz a polgári jogi igények ismételt érdemi elbírálását sértett⁹⁴, sértett⁹⁶, sértett²⁷⁸ magánfelek vonatkozásában mellőzi, egyben e magánfelek Terhelt3 XX.r. vádlottal szembeni polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja azzal, hogy

- a bevezető részben az elsőfokú ítélet számát 41.B.64/2020/321. ügyszámra pontosítva jelöli meg;
- emellett a 2020. november 1.-i tárgyalási határnapot is feltünteti, ezzel egyidejűleg
- a tárgyalás megismételt voltára és a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott II.r. vádlott távollétében történt megtartására utalást mellőzi;
- megállapítja, hogy Terhelt1 IV.r. vádlott lakcíme lakcím, személyazonosító igazolványának száma: igazolványszám;
- Terhelt3 XX.r. vádlott állandó lakóhelye: lakcím1

A megismételt eljárásban felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

[1] A Fővárosi Törvényszék – az alábbi két terheltet érintő hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárás keretében – a 2023. május 3. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 41.B.64/2020/321. számú ítéletével

- Terhelt1 I.r. vádlottat bűnösnek mondta ki 12 rendbeli – ebből 8 esetben felbujtóként, 1 esetben bűnsegédként elkövetett – csalás büntetében [Btk. 373.§ (1) és (2) bekezdés b) pont ba) és bc) alpont és (5) bekezdés b) pont], valamint 24 rendbeli – ebből 4 esetben társtettesként, 16 esetben felbujtóként elkövetett – csalás büntetében [Btk. 373.§ (1) és (2) bekezdés b) pont ba) és bc) alpont és (4) bekezdés b) pont]; és ezért őt – halmazati büntetésül – 2 év börtön fokozatú szabadságvesztésre, 100 napi tétel – napi tételenként 1000 forint, összesen 100.000 forint – pénzbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Egyúttal őt az ellene 1 rendbeli csalás büntette [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés b) pont, ba), bc) alpont, (4) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

Rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, azt a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban megjelölve, az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, s a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről azzal, hogy a pénzbüntetés megfizetésére 10 havi részletfizetést engedélyezett.

Emellett őt kötelezte – a Fővárosi Törvényszék 2017. június 26. napján kelt 15.B.311/2015/517. számú, a Fővárosi Ítéletábra mint másodfokú bíróság 4.Bf.88/2018/121. számú határozata folytán 2018. november 6. napján jogerős ítéletében már érdemben elbírált polgári jogi igénynek megfelelően az abban kötelezett terhelttársakkal egyetemlegesen – sértett224 magánfél részére 4.500.000 forint, sértett214 magánfél részére 8.000.000 forint, sértett160 magánfél részére 5.000.000 forint, sértett243 magánfél részére 5.500.000 forint, sértett159 magánfél részére 280.000 forint, sértett162 magánfél részére 1.000.000 forint, sértett172 magánfél részére 1.250.000 forint, sértett169 magánfél részére 3.500.000 forint, sértett180 magánfél részére 4.800.000 forint, sértett183 magánfél részére 3.800.000 forint, sértett166 magánfél részére 2.350.000 forint, sértett176 magánfél részére 4.440.000 forint, tanú148 (korábban sértett188) magánfél részére 1.500.000 forint, sértett185 magánfél részére 3.866.668 forint, sértett186 magánfél részére 6.000 USD, sértett179 magánfél részére 3.000.000 forint, sértett181 magánfél részére 4.200.000 forint, sértett178 magánfél részére 2.000.000 forint, sértett187 magánfél részére 13.000.000 forint és 11.000 euró kártérítés címén az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül, valamint az államnak 1.500.000 forint illeték külön felhívásra történő megfizetésére.

Az I.r. vádlott bankszámláin kezelt összegek, illetőleg a Nokia mobiltelefonja és a rendszám1 frsz Suzuki Swift típusú gépkocsija vonatkozásában a nyomozás során elrendelt zár alá vételt feloldotta, egyben annak végrehajtását a gépkocsit érintően 3 hónapra felfüggesztette.

- Terhelt3 II.r. vádlottat bűnösnek mondta ki 3 rendbeli – ebből 1 esetben kísérletként és társtettesként, 2 esetben bűnsegédként és folytatólagosan elkövetett – csalás büntettségében [Btk. 373.§ (1) és (2) bekezdés b) pont ba) és bc) alpont és (6) bekezdés a) és b) pont], valamint 2 rendbeli – ebből 1 esetben felbujtóként, 1 esetben bűnsegédként elkövetett – csalás büntettségében [Btk. 373.§ (1) és (2) bekezdés b) pont ba) és bc) alpont és (5) bekezdés b) pont]; s ezért őt – halmazati büntetésül – 2 év börtön fokozatú szabadságvesztésre, 100 napi tétel – napi tételenként 1000 forint, összesen 100.000 forint – pénzbüntetésre, valamint 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, azt a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban megjelölve, s a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről azzal, hogy a pénzbüntetés megfizetésére egyúttal 10 havi részletfizetést engedélyezett.

Emellett őt kötelezte – a Fővárosi Törvényszék 2017. június 26. napján kelt 15.B.311/2015/517. számú, a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.88/2018/121. számú határozata folytán 2018. november 6. napján jogerős ítéletében már érdemben elbírált polgári jogi igénynek megfelelően az abban kötelezett terheltársakkal egyetemlegesen – sértett94 magánfél részére 41.100.000 forint, sértett96 magánfél részére 50.000.000 forint és sértett278 magánfél részére 7.897.256 forint kártérítés címén az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül, valamint az államnak 1.500.000 forint illeték külön felhívásra történő megfizetésére.

A II.r. vádlott bankszámláin kezelt összegek vonatkozásában a nyomozás során elrendelt zár alá vételt feloldotta.

Döntött még a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ítélet ellen a kihirdetést követően Terhelt1 I.r. (helyesen IV.r.) vádlott az ok és cél megjelölése nélkül, védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében, míg Terhelt3 II.r. (helyesen XX.r.) vádlott védője ugyancsak elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.

[3] Az ügyészség pedig a jogorvoslati nyilatkozatra fenntartott három munkanapos határidőben mindkét vádlott terhére, téves jogi minősítés, valójában azonban a büntetés kiszabását érintően, a bünszervezetben történt elkövetés megállapítása végett, továbbá a szabadságvesztés, közügyektől eltiltás tartamának, illetőleg a pénzbüntetés mértékének súlyosítása, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának fegyházban történő megállapítása és a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárása végett fellebbezett.

[4] Az ügyészség fellebbezésében nem támadta I.r. terhelt tekintetében a felmentő rendelkezést, továbbá a megállapított tényállást és azok különös részi minősítését sem, csupán a bünszervezetben elkövetés megállapításának mellőzését sérelmezte. E körben nem értett egyet azon elsőbírói állásponttal, hogy bár az elkövetéskori büntető törvény szerint az megállapítható lenne, ugyanakkor a bünszervezet fogalom változása, s az ebben feltételként

meghatározott hierarchikus felépítés és a konspiratív működés hiánya miatt az elbíráláskori büntető törvény szerint azt már nem lehet a vádlottak terhére róni. E körben hivatkozott a Kúria BH2021.217 számú eseti döntésében foglaltakra, melyben arra mutatott rá, hogy a jogszabályi változás nem feltétlenül jelenti a bűnszervezet fogalmának jogalkalmazói újragondolását, hiszen akár egy résztvevő szervezői, koordináló, irányító szerepe már az alá-fölérendeltség követelményének megfelel, míg a konspiratív működés lényegében a korábbi fogalom összehangolt működésének feleltethető meg, amennyiben az a külvilág elől rejtve valósul meg. S ugyanígy utalt a BH2019.259 számú eseti döntésre is, amely ügyben a bíróság akként foglalt állást, hogy az elkövetők közötti koordinációt, a lebukás megelőzése érdekében tett lépéseket, a bűncselekményből származó előny szervezett elosztását, a bűncselekmények elkövetésének feladatmegosztás alapú tervszerűségét a konspiratív jelző jobban kifejezi. Miután pedig egyéb érdekelt¹⁴ I.r. terhelte legfőbb szervezői, koordináló, irányító szerepet töltött be, s hozzá kapcsolódtak alá-fölérendeltségnek tekinthető személykapcsolatként más terheltek, így Terhelt¹ I.r. és Terhelt³ II.r. vádlott is, a hierarchikus felépítés adott volt, míg a konspiratív működést abban látta, hogy a terheltek törvényesen működő pénzügyi befektetések látszatát keltették, s az előnyt szervezeten osztották el, továbbá, hogy e körülményekről mindkét vádlott tudott. Ezek alapján a bűnszervezetben elkövetés az új büntető törvény szerint is fennáll, ennek megállapítása pedig a büntetési tételkeret emelkedése folytán szükségszerűen maga után vonja a büntetés súlyosításának szükségességét, és mérlegelést nem tűrően a fegyház fokozat megállapítását, valamint a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárását.

[5] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.748/2020/11. számú átiratában elsőként is utalt a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése értelmében arra, hogy a felülbírálat teljeskörű. Álláspontja szerint a törvényszék a hatályos perrendi szabályokat megtartotta. A megállapított tényállással összefüggésben a Be. 592. § (2) bekezdés a) és d) pontjában írt okból részbeni megalapozatlanságot észlelt. Egyrészt azért, mert álláspontja szerint a tényállás bevezető részében az elsőfokú ítélet [75] bekezdésében a cég¹⁵ cég alapítására és a bűncselekmények elkövetésében való szerepére vonatkozó, a korábbi ítéletben szereplő megállapításokat is szerepeltetni kell. Így azt, hogy az I.r. vádlottal szorosan együttműködő név⁸ a bérelt irodájának ajtaja mellé a cég⁶ cégtáblát helyeztette ki, és a sértettek egy részét itt fogadta; illetve hogy név⁸ abból a célból, hogy a sértettek előtt tevékenységét hitelesebbé tegye, tanú^{153a} és további személyek közreműködésével 2011. november 25. napján cég¹⁵ néven helység^{7b}ban bejegyzett és helység⁷ⁱ székhellyel rendelkező gazdasági társaságot alapított, mely tényleges tevékenységet nem végzett, ügyvezetője név⁹ helység⁷ⁱ állampolgár lett, azonban név⁸ számos sértettnek – egyéb érdekelt¹⁴ tudtával és beleegyezésével – azt a tájékoztatást adta, hogy a befektetéseket a cég⁶ bonyolítja, melynek ő a magyarországi képviselője. E befektetési formáról, úgynevezett egyéb^{6r}ól név⁸ írásbeli tájékoztatót készített, mely szerint arbitrázs ügyletek formájában, így teljesen kockázatmentesen 30-80 % garantált hozammal járó befektetésekre van lehetőség. Ezt az írásbeli tájékoztató anyagot egyéb érdekelt¹⁴ jóváhagyta, s a cég⁶ tevékenységére hivatkozással befolyt pénz is egyéb érdekelt¹⁴hoz került.

[6] Az 5. tényállási pont vonatkozásában nem értett egyet az egyébként természetes egység körébe vonható, azonos megtévesztés alapján több részletben kifizetett összegek megbontásával. sértett¹⁶⁶ ugyanis a nyomozás során végig következetesen állította, hogy a pénzeket mindvégig ugyanazon befektetési ajánlatra figyelemmel adta át egyéb érdekelt²⁹ⁱ egyéb érdekelt^{29nak}, aki sokszor emlegette Terhelt¹ I.r. vádlottat, nevezett jelen

volt a befektetési ajánlat megtételénél is. A sértett teljes kára tehát az I.r. vádlott rábírására és támogatásával előadott befektetési ajánlat folytán következett be, vagyis az együttesen a 2012. augusztus 1. napjáig egyéb érdekelt²⁹ⁱ egyéb érdekelt^{29nak} átadott 6.500.000 forint, valamint 19.100 euró, azaz összesen a 2012. június 1. és augusztus 1. napi árfolyamok alapján 12.164.114 forint.

[7] Ezt meghaladóan a 24., 25., és 33. tényállási pontok kiegészítését azért tartotta szükségesnek, mert a kár összege forintban nem került megállapításra, így annak rögzítésére tett indítványt, hogy a 24. tényállási pontban a kár 36.214.900 forint, melyből 8.395.730 forint megtérült, a 25. tényállási pontban a kár összege 2.200.000 forint, melyből 880.000 forint megtérült, a 33. tényállási pontban pedig a 2012. augusztus 6. napján, a pénzáadás időpontjában irányadó árfolyam alapján a kár összege 11.855.148 forint.

[8] E kiegészítésekkel, helyesbítésekkel a tényállást, s abból a vádlottak bűnösségére vont következtetést okszerűnek tartotta. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság részletesen számot adott a bizonyítási eszközök tartalmáról, azok egyenként és összességében elvégzett értékeléséről, a bizonyítékokat az ügyiratok tartalma szerint vette számba, és az egyes vallomások hiteltérdemlősége körében sem vétett logikai hibát. Egyetértett azon elsőbírói állásponttal, hogy egyéb érdekelt¹⁴, és az alapeljárásban elítélt terhelt társak cselekvősége, a bűncselekmény elkövetésének módszere a jelen eljárásban, a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján külön bizonyítást nem igényelt, és csak arról kellett dönten, illetve az ítéletben számot adni, hogy I. és II.r. vádlott cselekvősége a korábbi vádlott-társak cselekvőségéhez miként kapcsolódott. E körben álláspontja szerint a törvényszék messzemenően számot adott arról, hogy mely ténybeli alapon állapította meg, miszerint I.r. vádlott mindvégig, tehát 2012. nyara, a rendszer fenntarthatatlanságának nyilvánvaló jelei előtt is mindvégig tisztában volt azzal, hogy egyéb érdekelt¹⁴ nem végez semmilyen befektetési tevékenységet. S osztotta azon érvelést is (elsőfokú ítélet [473] bekezdés), hogy a egyéb érdekelt²⁹ által 2012. májusáig megtévesztett azon ügyfelek vonatkozásában is megállapítható részesi büntetőjogi felelőssége, ahol egyébként a szerződés tanúkénti aláírásával vagy más módon a megtévesztésben személyesen nem működött közre. Kitért arra is, hogy a saját pénzének egyéb érdekelt¹⁴ részére történő átadása sem mentheti, hiszen reménykedhetett abban, hogy a cselekmény-sorozat kedvezményezettjei között lesz, ami viszont csak más sértettek kárára lett volna elképzelhető a bemutatott működési elv alapján.

[9] Terhelt³ II.r. vádlott esetében pedig azt fejtette ki, hogy nevezett akkor kapcsolódott be a cselekménybe, mikor a fizetéseképtelenség és a jogtalan haszonszerzést célzó újabb ígéretek teljesíthetőségének hiánya már minden elkövető számára nyilvánvalóvá vált.

[10] A cselekmények minősítésével elsődlegesen azért nem értett egyet, mert álláspontja szerint a bünszervezetben elkövetés az elbíráláskori büntető törvény alapján is megállapítható. E körben az ügyészszégi fellebbezéssel azonosan utalt a Kúria eseti döntéseire, azok tartalmára. Hivatkozott továbbá a Palermói Egyezmény 2. cikk a) és c) pontjára, s ezek alapján arra, hogy a hierarchikus szervezetség akár egy személy feladatmegosztásban megnyilvánuló szervezői koordináló, irányító szerepe esetén fennáll. Márpedig az elsőfokú ítélet [89] bekezdéséből egyéb érdekelt¹⁴ irányító szerepe a hierarchikus felépítés megállapítására önmagában is alapot ad, emellett azonban 2012. májusáig Terhelt¹ I.r. vádlott

egyéb érdekelt²⁹t is irányította, míg Terhelt³ egyéb érdekelt²⁷l közösen egyéb érdekelt⁹ vonatkozásában töltött be irányítói szerepet.

[11] A konspiratív működéssel kapcsolatban a Kúria gyakorlatából kiemelte azon megállapítást, miszerint a tényleges tevékenység elfedése maga a konspiráció, melynek célja a hatósági felderítés megghiúsítása, annak elérése, hogy a bűncselekmény és az elkövetők személye a kívül világ számára ne legyen felismerhető, a belső információk ne kerüljenek ki. Jelen ügyben az átirat szerint megállapítható, hogy a csoport a tevékenységének célját legalább részben valós gazdasági tevékenységet nem folytató, kifejezetten bűncselekmény elkövetése érdekében létrehozott gazdasági társaságok igénybevételel érte el, mely cégek közül a cég⁶-t az elkövetéssel összefüggésbe nem hozható személy vezette, s például I.r. vádlott egyéb érdekelt²⁹val folytatott együttműködése során a háttérben maradt. A pénzátvételek nem voltak dokumentálva, a kölcsönszerződések leplezett tartalmúak voltak, s a jutalék szervezett elosztása, a feladatok tervszerű, a sértettek számára fel sem ismerhető rendszerű kiosztása a csoport működéséhez szorosan hozzátartozott, azokat a jogtalan haszon elérése, egyúttal a lelepleződés elkerülése érdekében dolgozták ki, melynek részét képezte azon látszat nyilvános hirdetése is, hogy egyéb érdekelt¹⁴ legális banki ügyletekkel érte el jelentős anyagi gyarapodását. Ennek megfelelően – szerinte – ez a nyilvánosság paradox módon szintén a csoport valós tevékenységének kívül világ előli elrejtését szolgálta. Az I.r. vádlott kezdetektől részt vett a csoport felépítésében, működésében, II.r. vádlott pedig 2012. tavaszától vagy nyarától közvetlen kapcsolatban volt a csoportot irányító egyéb érdekelt¹⁴val, több esetben mellette vett részt a felmerült nehézségek miatti új, leplezett formában való további elkövetésben, erre tekintettel a csoport céljával, működési módjával nyilvánvalóan tisztában volt.

[12] Miután a bünszervezet az elkövetéskori és az elbíráláskori büntető törvény alapján is megállapítható, ez enyhébb elbírálást nem eredményezhet, sőt a kétszeres emelés folytán a büntetési tételkeret 20 évről 25 évre emelkedett az elbíráláskor, ezért a Btk. 2. § (2) bekezdése értelmében az elkövetéskori büntető törvény alkalmazását látta indokoltnak. Erre figyelemmel nincs jelentőse a pénzbüntetés napi tétel összegének elkövetéskori kedvezőtlenebb rendelkezésnek és annak sem, hogy a nagyobb érték felső határa 2 millió forintról 5 millió forintra emelkedett, tekintve, hogy II.r. vádlottat ez nem érinti, I.r. vádlott esetében pedig, bár egyes cselekmények minősítésére kihat, a büntetési tételkeretet nem befolyásolja.

[13] A bünszervezet mellett a bünszövetség megállapítására nem kerülhet sor, I.r. vádlott esetében pedig további módosítást igényel aminősítés, miután a 7., 13., és 27. tényállási pontnál az átadott pénz közös tulajdonban állt, s így a bűncselekmény is a kár nagyságához igazodóan 1-1 rendbeli.

[14] Ekként a helyes minősítés Terhelt¹ I.r. vádlott esetében álláspontja szerint 23 rendbeli – ebből 4 esetben tettesként, 2 esetben társtettesként, 16 esetben felbujtóként, 1 esetben bűnsegédként elkövetett – csalás büntette [1978. évi IV. törvény 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont] és 10 rendbeli – ebből 3 esetben tettesként, 2 esetben társtettesként, 5 esetben felbujtóként elkövetett csalás büntette [1978. évi IV. törvény 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés b) pont]; míg Terhelt³ II.r. vádlott esetében 1 rendbeli társtettesként elkövetett csalás büntettének kísérlete [1978. évi IV. törvény 318. § (1), (7) bekezdés a) pont], 2 rendbeli bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett csalás büntette [1978.

évi IV. törvény 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont], valamint 2 rendbeli – 1 esetben felbujtóként, 1 esetben bűnsegédként elkövetett – csalás büntette [1978. évi IV. törvény (1), (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont].

[15] A bűnösségi körülményeket álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jórészt feltárta, ugyanakkor II.r. vádlott javára kell értékelni, hogy legsúlyosabb cselekménye kísérleti szakban maradt, míg mindkét vádlott terhére szól, I.r. vádlott terhére nagyobb nyomatékka a felbujtói minőségben történt elkövetés. Egyetértett az időmúlás figyelembevételével, ezzel egyidejűleg az [559] bekezdésben szereplő feltételes megállapítás mellőzésére tett indítványt.

[16] A súlyosító tényezők alapján enyhítő szakasz alkalmazására, különösen pedig annak kimerítésére nem látott alapot, a szabadságvesztés és ahhoz igazodóan a közügyektől eltiltás tartamának felemelését mindkét vádlott esetében indokoltnak tartotta. Annak felfüggesztése a bünszervezetben elkövetés folytán kizárt, de ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen mutatott rá, a büntetési célok sérelme nélkül arra egyébként sem kerülhetne sor. A végrehajtási fokozat az 1978. évi IV. törvény 42. § (3) bekezdése II. fordulata alapján fegyház, s abból a vádlottak nem bocsáthatók feltételes szabadságra. A pénzbüntetés kötelező alkalmazási feltételei fennállnak, de az elért és elérni kívánt vagyoni előnyre is figyelemmel a pénzbüntetés napi tételeinek számát felemelni szükséges, s ugyanígy az egynapi tétel összegét is a törvényi minimumra.

[17] Összességében tehát az elsőfokú ítélet megváltoztatására, ennek keretében a cselekmények fentiek szerinti minősítésére, a vádlottakkal, mint bünszervezetben elkövetőkkel szembeni büntetés kiszabására, hosszabb tartamú fegyházbüntetés, közügyektől eltiltás kiszabására, a pénzbüntetés mértékének felemelésére és arra tett indítványt, hogy az ítéltábla állapítsa meg, miszerint a vádlottak feltételes szabadságra nem bocsáthatók, s a bünszervezetben elkövetés megállapítása folytán rendelje el a szabadságvesztés azonnali fogamatbavételét, s pontosítsa a vádlottak személyi adatait.

[18] Az I.r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában felmentést célzó indítványával kapcsolatban elsődlegesen azt emelte ki, hogy védenca, Terheltl I.r. vádlott helyzete a többi terhelthez képest speciális volt, mert végig következetesen állította, hogy valósan tartja a egyéb érdekelt¹⁴ által kínált, magas haszonnal kecsegtető befektetési lehetőségeket, amelyre saját pénzügyi, tőzsei tapasztalataiból kiindulva alapos feltevése volt, s ezt támasztja alá, hogy saját és családja vagyonát is rendelkezésre bocsátotta és elvesztette. A sértett tanúk is két csoportba oszthatók, szubjektív értékítélettől sem mentes vallomásaikban többségében veszteséges befektetésként könyvelték el a kárt, néhányan viszont azt állították, hogy becsapták őket. Ugyanakkor a tanúként kihallgatott terhelt társak védenca védekezését álláspontja szerint megerősítették, azaz azt, hogy a egyéb érdekelt¹⁴ által kívánt befektetések realitását, valódiságát Terheltl terhelt alappal feltételezhette. S a titkos információgyűjtés elsőfokú ítéletben ügyfele tekintetében idézett szövegéből is ez tűnik ki. Összességében tehát ezen bizonyítékokból – az elsőfokú bíróság következtetésével ellentétesen – Terheltl I.r. vádlott bűnös tudattartalma egyáltalán nem tűnik ki.

[19] A hatályon kívül helyezésre alapot adó egyéb érdekelt²⁹ cselekményeihez kapcsolódó felbujtói tevékenység kapcsán a megismételt eljárásban a sértett tanúk kivétel nélkül azt állították, hogy számukra egyértelmű volt, terhelt¹nek a egyéb érdekelt²⁹hoz befektetett pénzekhez semmi köze sem volt. Ezen túlmenően kifogásolta, hogy az elsőfokú ítéletből nem tűnik ki, mely bizonyítékok alapján állapította meg a törvényszék, hogy védenccé magatartása volt, amely egyéb érdekelt²⁹t a bűncselekmények elkövetésére sarkallta. Utalt arra, hogy az elsőfokú ítéletben írtakkal szemben terhelt² és egyéb érdekelt¹⁴ tanúvallomása egyezően azt tartalmazza, hogy a egyéb érdekelt¹⁴ való megismerkedése során I.r. és egyéb érdekelt²⁹ együttesen jelen voltak, mely ugyancsak nem alapozza meg azon következtetést, hogy I.r. vádlott bármilyen magatartása szándékkiváltó lett volna. A védő a tényállásban írt magatartások kapcsán szándékerősítő jelleget sem észlelt, így a egyéb érdekelt²⁹i egyéb érdekelt²⁹hoz kapcsolódó cselekmények téves ténybeli következtetésen alapuló részbeni megalapozatlanságára utalt, s arra, hogy e cselekményekben védenccé büntetőjogi felelősségének megállapítására semmiképpen sem kerülhetne sor. Elsődlegesen tehát Terhelt¹ I.r. vádlott teljes körű felmentésére, másodlagosan pedig a felbujtói minőségben elkövetett cselekmények alóli felmentésére és a büntetés enyhítésére tett indítványt.

[20] A II.r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában az elsőfokú bíróság mérlegelésének hibáira kívánt rámutatni, melyek főként védenccé tudattartalmára vonatkozóan téves következtetések levonását és büntetőjogi felelősségének téves megállapítását eredményezték. Mindenekelőtt azt hangsúlyozta, hogy Terhelt³ az elkövetéskor 21 éves, tanulmányait folytató, büntetlen előéletű (azóta is) fiatalember volt, aki véletlenül csapódott a vádlottak társaságához egyéb érdekelt²⁷ révén, és találkozókon rendszeresen vett részt, „lőti-futi” szerepet töltött be, a tanúk többsége szerint semmilyen aktivitást nem fejtett ki. Lényegében egyéb érdekelt²⁷nek segített, a keze alá dolgozott, ugyanakkor álláspontja szerint az elsőfokú ítélet elköveti azt a hibát, hogy védenccé cselekvőségét nem konkretizálta, hanem összemosta – egyéb érdekelt⁹ vallomásához hasonlóan – egyéb érdekelt²⁷ével.

Ugyanakkor kiemelte, hogy nincs bizonyíték arra, hogy ügyfelét ki, mikor avatta be, hogy mi folyik, mennyire látott bele a vádlott-társak tevékenységébe. Ezt a hiányt azonban a bíróságok megkerülték, s olyan szófordulatot használtak, hogy „nyilvánvalóan tudott róla”, vagy nem is foglalkoztak a problémával. Úgy ítélte meg, hogy védenccé esetében a bűnös tudattartalomra vont következtetéshez szükséges mérlegelési logikai folyamat teljesen hiányzik, illetőleg egyéb érdekelt⁹ vallomásának elemzésekor az teljesen hibás volt.

[21] Ezt követően rendkívül részletesen elemezte, hogy védenccé vonatkozásában mely releváns bizonyítékok állnak rendelkezésre, s azokból milyen következtetést kellett volna a bíróságnak levonnia. Így a volt terhelt-társak közül egyéb érdekelt¹⁴nál arra utalt, hogy Terhelt³ot, mint egyéb érdekelt²⁷ úr kísérőjét említette, aki nem csinált semmit. név⁷ névről nem emlékezett Terhelt³ra, de fényképről felismerte, s úgy élt az emlékében mint aki egyéb érdekelt²⁷al együtt tájékoztatta az üzlet részleteiről, de arra, hogy konkrétan mondott-e bármit, nem emlékezett. egyéb érdekelt² terhelt is csupán felszínesen ismerte védencét egyéb érdekelt²⁷ mellett, egyéb érdekelt²⁷, aki tagadta bűnösségét, arra utalt, hogy a egyéb érdekelt¹⁴féle ügyletek kapcsán nem állt Terhelt³ vádlottal kapcsolatban. A tanúk közül sértett⁹⁵ akként számolt be róla, hogy rendszeresen ott ült, de nem szólt bele, s amikor rákérdezett, név⁷ azt mondta, hogy „keresztnev csapatunk oszlopos tagja”. (Ez utóbbi kijelentésnek a védő szerint tévesen tulajdonított jelentőséget a törvényszék, az inkább gúnyos megjegyzés lehetett.) sértett⁹⁶ tanú név szerint említette Terhelt³ot mint a megbeszélések általa ismert résztvevőjét, s azt is állította, hogy szinte mindenki beszélt, de itt

már nem nevesítette külön védencét. sértett²⁷⁸ nem mond semmilyen terhelőt Terhelt^{3ra}, tanú³⁰ sértett pedig a nevére sem emlékezett, s fényképről sem ismerte fel. Egy egyéb érdekelt²⁷ nevű férfiről és egyéb érdekelt⁹ről számolt be, utóbbiról vezetőként. egyéb érdekelt⁵ terhelt a vádlott szerepét lóti-futiként jelölte meg, de emlékezett arra, hogy név⁷ a társaság „oszlopos tagjaként” aposztrofálta. A bankszámlaforgalomban, híváslistákban Terhelt³ nem érintett, s sms-ek között is csak kettőben szerepel címzettként. Iratellenesnek találta az elsőfokú ítélet [449] bekezdés [2] alpontjában írtakat, mely az ítéltábla rendelkezésére álló és lefűzött ítéletkiadmányokban nem található, a védő által sérelmezett Terhelt³ II.r. vádlott hamis igazolásokkal, banki iratokkal kapcsolatos érintettségére vonatkozó megállapítás a [451] bekezdésben szerepel. S a védő azzal összefüggésben arra hivatkozott, hogy tartalmuk ismerete nélkül írta alá tanúként vagy vitte el azokat valamelyik terhelt megbízásából.

[22] Kifejtette továbbá, hogy egyéb érdekelt⁹ vallomását az elsőfokú bíróság tévesen értékelte, teljesen figyelmen kívül hagyta, hogy azt nevezett olyan időpontban tette, mikor már többen terhelték őt, s nem beismerni akarta a cselekményt, hanem menteni magát, bár ő írta alá a szerződéseket, a számlájára érkezett a pénz, magát áldozatnak kívánta beállítani. Ilyen körülmények mellett védencét terhelő állításai komolyan nem vehetők, hitelesnek nem fogadhatók el, ráadásul azok személy szerinti egyéniesítése sem történt meg.

[23] Ezt követően a bizonyítékok mérlegelése kapcsán hivatkozott az elsőfokú bíróság szerinte iratellenes megállapításaira, melyeket az ítéltábla a fellebbezésben írtak tartalma alapján azonosított a [474], [478], [486], [487], [488], [489] bekezdésében írtakkal, s az ott rögzítettekkel szemben a védő azt emelte ki, hogy védenca pénzügyi tevékenységhez szükséges végzettséggel nem rendelkezett, a sértettek megtévesztésében nem vett részt, fedezetet, ingatlant, banki igazolásokat, váltókat nem kínált fel, pénzt egyetlen sértettől sem vett át, nem állt napi kapcsolatban egyéb érdekelt¹⁴val. Semmilyen konkrét elkövetési magatartást nem rögzített a bíróság vonatkozásában, s egyéb érdekelt⁹ vallomását a további bizonyítékok nemhogy nem támasztják alá, de teljesen cáfolják. Hangsúlyozta, hogy a Kúria és az ítéltábla II.r. vádlott tudattartalmáról az éppen ez okból történt hatályon kívül helyezés folytán nem foglalt/nem foglalhatott állást. S az e-mailek semmi mást nem bizonyítanak, mint amit Terhelt³ vádlott maga is állított, hogy tanulni akart egyéb érdekelt²⁷től, aki rábízott néhány kézbesítői, titkárnői feladatot. Az indokolási kötelezettség megsértését látta emellett abban, hogy az elsőfokú bíróság egyéb érdekelt⁹ vallomását megerősítő bizonyítékokra csak általánosságban – s szerinte iratellenesen – utalt, anélkül hogy azokat nevesítette volna.

[24] Mindezek alapján a téves ténybeli következtetéseken alapuló tényállás helyesbítését követően Terhelt³ II.r. vádlott felmentésére tett indítványt.

[25] Az elsődleges indítványa eredménytelensége esetére egytértett az elbíráláskori büntető törvény alkalmazásával, a bünszervezeti elkövetés megállapításának mellőzésével, ugyanakkor védenca büntetlen előélete, a rendkívül hosszú időmúlás okán másodlagosan a büntetés enyhítésére, a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztésére tett indítványt.

[26] A nyilvános ülésen Terhelt1 I.r. (helyesen IV.r.) vádlott védője a fellebbezés indokolásban írtakat fenntartotta, azt összefoglalva mindenekelőtt azt szögezte le, hogy az elsőfokú ítélet [98] bekezdéséből adódóan, mely szerint a megismételt eljárásnak csak a vádlottak már jogerősen megítélt terhelt-társak tevékenységébe való bekapcsolódása vizsgálatára kellett kiterjednie, a bíróság ügyfele bűnösségéből indult ki, s ez vezetett a tudattartalomra és bűnösségre vont téves következtetéshez is.

[27] A felbujtói minőségben elkövetett csalási cselekmények alóli felmentést célzó indítványának indokolását még annyiban egészítette ki, hogy a megítélése szerint helytelen ténybeli következtetés útján levont elsőbírói következtetésekre semmilyen bizonyíték nem állt rendelkezésre, s kiemelte a vádlott élettársa, tanú183 tanúvallomását, mely védencc védekezést egyéb cselekményeket érintően is teljes mértékben igazolta, s annak cáfolata az elsőfokú ítéletből nem levezethető.

[28] Utalt tanú56 és egyéb érdekelt32 tanúvallomásaira, melyek jelentős ellentmondásai folytán Terhelt1 vádlott egyéb érdekelt29 tettesi alapcselekményei tekintetében kifejtett felbujtói magatartása megállapítására nem voltak alkalmasak, ráadásul egyéb érdekelt29 fia, tanú56, aki édesanyja tevékenységére jobban rálátott, Terhelt2t nevezte meg, mint akinek a rábeszélésre az édesanyja a cselekmények elkövetésébe belevágott.

[29] Az enyhítést célzóan pedig főként a bűnszervezet megállapításához kapcsolódó ügyészégi érvelés kritikáját fogalmazta meg, s azt hangsúlyozta, hogy védencc és más terhelt társak szerepe egyéb érdekelt14hoz képest is, a feladatmegosztásból adódóan mellérendelt volt, így a hierarchikus felépítés hiányzott, míg a konspiratív működés, mely egyébként nem a sértetteknek szól, fel sem merülhet, miután céljuk nem cselekvőségük rejtve tartása, hanem a csalás törvényi tényállási elemének megvalósítása, azaz a megtévesztés volt. Ily módon ugyanazon körülmény megtévesztésként és konspiratív működéskénti felrovása a kétszeres értékelés tilalmába is ütközik.

[30] Azt is kiemelte, hogy védencc a cselekmények elkövetési idején és azóta is büntetlen előéletű, végre talált egy állandó munkát az ellene folyó büntetőeljárás ellenére, így a speciális prevenció a jelentős, 11 évet meghaladó időmúlás és eljárás elhúzódása okán csak akként érvényesülhet, ha tényleges szabadságelvonásra nem kerül sor. A generális prevenció célja való ütközés pedig álláspontja szerint a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztésével feloldható, s így abban az esetben is erre tett indítványt, ha a bűnösség köre a másodfokú eljárásban nem változik.

[31] Terhelt3 II.r. (helyesen XX.r.) vádlott védője a fellebbezés indokolásában írtakat fenntartotta, azok megismétlése nélkül összefoglalta indítványát, s kitért arra is, hogy védencc helyzete terhelt1hez képest hasonló, így az ő védője által elmondottakat is maradéktalanul osztja.

[32] Emellett a téves ténybeli következtetést sérelmező érvelése kapcsán arra mutatott rá, hogy nem fogadható el annak alapjául szolgáló olyan bizonyíték, amelynek kirekesztése megfordítja a mérlegelés eredményét.

[33] A fellebbezések közül mindkét vádlottat érintően az ügyészség súlyosításra irányuló fellebbezése a pénzbüntetés mértékének felemelését, míg a védelem enyhítésre irányuló másodlagos indítványa a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését célzó részében vezetett eredményre.

[34] A bejelentett többirányú perorvoslatok alapján a vádlotti és védői fellebbezések felmentést is célzó tartalmára figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 590. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel az azt megelőző bírósági eljárással együtt teljes terjedelmében felülbírált. Ezt sérelmező jogorvoslati nyilatkozat hiányában ugyanakkor a felülbírálat a Be. 590. § (8) bekezdése értelmében nem terjedt ki a Terhelt1 IV.r. (elsőfokú ítéletben I.r.) vádlottat érintő 1 rendbeli csalás büntette [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés b) pont ba), bc) alpont, (4) bekezdés b) pont] alóli felmentő rendelkezésre (34. tényállási pont).

[35] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék az általános és a megismételt eljárásra vonatkozó külön perrendi szabályokat túlnyomórészt betartva folytatta le az eljárást, a Be. 163. § (2) és (3) bekezdésben rögzített tényállás tisztázási kötelezettségének is eleget tett. Az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező, a Be. 608. § (1) és (2) bekezdésében foglalt abszolút, továbbá a Be. 609. § (1) és (2) bekezdése szerinti relatív eljárási szabálysértést az ítéltábla nem észlelt.

[36] Szükséges azonban előre bocsátani, hogy a perrendi szabályok megtartása kizárólag a felülbírált ítélet meghozatalát közvetlenül megelőző törvényszéki eljáráson kérhető számon, így jelen ügyben a hatályon kívül helyezést megelőző bírósági eljárás szabályszerűsége csak közvetve, az annak során felvett bizonyítás, a terhelti és tanúvallomások jelen eljárásban történő ismertetésének törvényességén keresztül vizsgálható.

[37] Az eljárásban Terhelt1 IV.r. és Terhelt3 XX.r. vádlott, valamint a tanúk figyelmeztetése törvényes volt. (Ugyanakkor tanú183 tanúkénti kihallgatása kapcsán, bár a kihallgatás idejére az I.r. vádlottal fennállt élettársi kapcsolata már megszűnt, s annak kezdetét a cselekmények kezdő időpontja utáni időpontban határozta meg, a vallomása tartalma alapján célszerű lett volna a vallomástétel megtagadásának Be. 171. §, 172. § (1) bekezdésében foglalt okaira történt figyelmeztetés elhangzása is.)

[38] A 2020. november 1. napja után tartott következő érdemi tárgyalási határnapon, azaz 2022. november 9-én az elsőfokú bíróság a tárgyalást a Be. 518. § (3) bekezdésével összhangban folytatta, miután a tárgyalás megismétlésére az ügyész, a vádlottak és a védők részéről sem érkezett indítvány. (Ez egyébként azt is jelenti, hogy a 2020. november 1. napján tartott tárgyalás is az ügydöntő határozat meghozatalát közvetlenül megelőző eljárás része, s így annak feltüntetése a Be. 561. § (1) bekezdése értelmében nem lett volna mellőzhető.)

[39] S a törvényszék törvényesen tette a korábbi terhelti vallomásokat is ismertetéssel a tárgyalás anyagává. Az elsőfokú bíróság helyesen fogadta el a 2022. november

9-i tárgyaláson Terhelt3 XX.r., s 2023. március 22. napján tartott tárgyaláson a következő tárgyalási naptól hatályosulón Terhelt1 IV.r. vádlott tárgyaláson való jelenlét jogáról történő lemondását is, miután a szükséges figyelmeztetések elhangzottak, azok ismeretéről a vádlottak nyilatkoztak, s a védők a kézbesítési megbízási feladatok elvállalásáról nyilatkoztak.

[40] Nem Terhelt1 IV.r. vádlott 2023. április 19. napján tartott tárgyaláson való megjelenésére, hanem az ekkor tett nyilatkozatára figyelemmel veszítette hatályát a jelenlét jogáról lemondó nyilatkozata a Be. 431. § (1) bekezdése értelmében, az ügy érdemére kihatással nem bíró szabálysértés ugyanakkor, hogy az eljáró bíró őt a Be. 431. § (3) bekezdésében foglaltakról, azaz arról, hogy a tárgyaláson való jelenlét jogáról ismételtén csak a bíróság engedélyével mondhat le, nem tájékoztatta.

[41] Az eljárás korábbi szakaszában beszerzett terhelti, tanúvallomások ismertetésére, figyelemmel a Be. 177. § (4) és (5) bekezdésében, a Be. 527. § (1) bekezdés a) pontjában és a (2) bekezdés b) pontjában foglaltakra, törvényesen került sor, miután e terheltek, tanúk korábbi kihallgatása megfelelt a hatályos eljárási rendelkezéseknek, figyelmeztetésükre ennek megfelelően került sor. A törvényszék az okiratokat, iratokat is tárgyalás anyagává tette.

[42] A védők nem hoztak fel olyan indokot, s illet az ítéltábla sem észlelt, mely a vádlottakra terhelő állításokat tartalmazó tanúvallomások, korábbi terhelti vallomások bizonyítékok köréből történő kirekesztésére alapul szolgálhatna.

[43] A bizonyíték kirekesztése és elvetése (el nem fogadása) ugyanis két eltérő fogalom, előbbi kizárólag az adott bizonyítási eszköz (bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság általi) megszerzésének súlyosan törvénysértő módjához fűzött következmény, mely esetben az abból származó adat (a bizonyíték) értékelése fel sem merülhet [Be. 167. § (5) bekezdés]; a bizonyíték elfogadását érintően ezzel szemben annak tartalmi elemzése, más bizonyítékokkal összevetése, azaz mérlegelés útján jut következtetésre a bíróság [Be. 168. § (4) bekezdés].

[44] Az a védői hivatkozás pedig, hogy a terhelő tanúk elfogultak voltak, a fent kifejtettekre figyelemmel kizárólag a bizonyítási eszközből nyert tény bizonyító erejét befolyásolhatja, a felhasználhatóság, azaz a bizonyítékként történő értékelés kizártságát nem veti fel.

[45] Az ítéltábla ugyanakkor az elsőfokú ítélet Be. 549. § (3) bekezdése szerinti szóbeli indokolása illetőleg ennek Be. 445. § (2) bekezdés g) pontja szerinti jegyzőkönyvezése kapcsán észlelt az ügy érdemére ki nem ható eljárási szabálysértést. A jegyzőkönyvben rögzített szóbeli indokolás tartalma ugyanis meglehetősen sematikus volt, a fenti jogszabályi előírásoknak csak formálisan tett eleget, az ügyészi és védői érvekre – szemben az indokolt ítélettel – egyáltalán nem reagált.

[46] Nem foghatott helyt az indokolási kötelezettség megsértésére történt védői hivatkozás sem. Az indokolási kötelezettség megsértése ugyanis azt jelenti, hogy az ítélet

indokolása tény vagy jogkérdés tekintetében oly mértékben hiányos, hogy abból nem derül ki, hogy az elsőfokú bíróság megállapításait mire alapozta, ez azonban jelen ügyben nem merül fel. Terhelt3 XX.r. vádlott védője egyébként nem is az indokolás hiányosságát, hanem a védenca tudattartalmára vont következtetések helyességét vitatta, melyek azonban helyállóságuk esetén is csak az ítélet részbeni megalapozatlanságát eredményezhették volna.

[47] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a Be. 561. § (3) bekezdés a) pontjában írtaknak megfelelően tényszerűen tartalmazza a vádra, vádmódosításra, a megelőző releváns bírósági határozatokra utalást, ugyanakkor abban a következő kiegészítések teendők:

- A Fővárosi Törvényszék 2017. június 26. napján meghozott 15.B.311/2015/517. számú ítéletével Terhelt1 IV.r. vádlottat bűnösnek mondta ki 5 rendbeli csalás büntetében [1978. évi IV. törvény 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], 3 rendbeli társtettesként elkövetett csalás büntetében [1978. évi IV. törvény 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], 18 rendbeli felbujtóként elkövetett csalás büntetében [1978. évi IV. törvény 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], 1 rendbeli társtettesként elkövetett csalás büntetében [1978. évi IV. törvény 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés b) pont] és 2 rendbeli felbujtóként elkövetett csalás büntetében [1978. évi IV. törvény 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont]; s ezért őt mint bünszervezetben elkövetőt, halmazati büntetésül, 7 év fegyházbüntetésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Ellenben őt 1 rendbeli felbujtóként elkövetett csalás büntette [1978. évi IV. törvény 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont] és további 1 rendbeli felbujtóként elkövetett csalás büntette [1978. évi IV. törvény 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

- Ugyanezen ítélet Terhelt3 XX.r. vádlottat 1 rendbeli társtettesként elkövetett csalás büntetének kísérlete [1978. évi IV. törvény 318. § (1), (7) bekezdés a) pont], 2 rendbeli bűnszegdként, folytatólagosan elkövetett csalás büntetének kísérlete [1978. évi IV. törvény 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont], 1 rendbeli felbujtóként elkövetett csalás büntetének kísérlete [1978. évi IV. törvény 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont] és 1 rendbeli bűnszegdként elkövetett csalás büntetének kísérlete [1978. évi IV. törvény 318. § (1), (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont] miatt halmazati büntetésül, mint bünszervezetben elkövetőt, 4 év fegyházbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.

- A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2018. november 6. napján meghozott 4.Bf.88/2018/121. számú ítéletének Terhelt1 IV.r. és Terhelt3 XX.r. terheltet érintően az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasító rendelkezése 2019. február 5. napján vált véglegessé.

- A Terhelt1 IV.r. és Terhelt3 XX.r. terhelt vonatkozásában jelen felülbírálattal érintett ítéletben egyes magánfelek által elbírált polgári jogi igényeket más jogerősen elítélt terheltek részben egyetemleges kötelezése folytán a Fővárosi Törvényszék 15.B.311/2015/517. számú, a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.88/2018/121. számú ítélete folytán 2018. november 6. napján jogerősen elbírálta.

- Az alapeljárásban hozott elsőfokú ítélettel szemben az ügyész Terhelt1 IV.r. és Terhelt3 XX.r. vádlott terhére is (előbbinél a felmentést is sérelmezve), továbbá a büntetés súlyosítása érdekében is fellebbezést jelentett be. A megismételt eljárásban súlyosítási tilalom erre, valamint a hatályon kívül helyezés okára (Be. 610. §) figyelemmel nem érvényesül (Be. 634. § (3) bekezdés a) pont).

[48] Az elsőfokú ítéletnek a vádlottak személyi körülményeire és előéletére vonatkozó része (Be. 561. § (3) bekezdés b) pont) az iratok tartalma alapján az alábbiak szerint pontosításra, kiegészítésre szorul:

- Terhelt1 IV.r. vádlott alkalmi munkavégzését az cég16 and cég17 megbízásából végzi, melyből pontosan meg nem állapítható összegű jövedelemmel rendelkezik.
- Terhelt3 XX.r. vádlott jelenlegi jövedelmi, vagyoni viszonyai nem ismertek, az elsőfokú ítéletben szereplő adatok 2020 évre vonatkoztak.

[49] Az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás túlnyomórészt megalapozott, ugyanakkor hiányos, és téves ténybeli következtetésen alapuló megállapításokat is tartalmaz, ezért azt a másodfokú bíróság a Be. 592. § (2) bekezdés a) és d) pontjában írt részbeni megalapozatlansági hibák kiküszöbölése érdekében az iratok tartalma alapján a Be. 593.§ (1) bekezdés a) pontja alapján kiegészítette és pontosította a lentebb írtak szerint:

- Mindenekelőtt terhelt1t az ítéletben mindenütt IV.r. vádlottként, míg Terhelt3ot XX.r. vádlottként tünteti fel.

- A tényállás bevezető részében, az elsőfokú ítélet [64] bekezdése helyett azt állapítja meg, hogy egyéb érdekelt14 – Terhelt1 IV.r. vádlott közreműködésével – a család tevékenységébe 2011. augusztus hónaptól bevonta a szintén az cég4. alvállalkozójaként dolgozó egyéb érdekelt29t. Ennek alapján egyéb érdekelt29 további sértettek beszervezését, illetőleg azt vállalta, hogy a Terhelt1 IV.r. vádlott által adott iránymutatás alapján a sértetteket a befektetési lehetőségről maga tájékoztatja, s a szintén a Terhelt1 IV.r. vádlott által rendelkezésre bocsátott szerződésminta alapján a saját nevében köt velük kölcsönszerződést, majd az ily módon átvett összegeket egyéb érdekelt14nak Terhelt1 IV.r. vádlotton keresztül juttatja el, akivel együtt mindezen ügyletek után jelentős, pontosan meg nem határozható összegű jutalékban részesül.

- A [99] bekezdés első mondata helyett azt rögzíti, hogy egyéb érdekelt27 és annak segítőjeként Terhelt3 XX.r. vádlott rendszeresen egyeztettek egyéb érdekelt14val, majd 2012. októberétől tanú152al.

- A 3. tényállási pontnál a [107] bekezdés, a 4. tényállási pontnál a [110] bekezdés, az 5. tényállási pontnál a [112] bekezdés, a 7. tényállási pontnál a [120] bekezdés, 8. tényállási pont

[124] bekezdés, a 11. tényállási pontnál a [136] bekezdés, 12. tényállási pontnál a [140] bekezdés, 13. tényállási pontnál a [144] bekezdés, 14. tényállási pontnál a [147] bekezdés, 15. tényállási pontnál a [149] bekezdés 16. tényállási pontban a [151] bekezdés, 18. tényállási pontnál a [155] bekezdés, a 20. tényállási pont [165] bekezdésénél, 21. tényállási pont [170] bekezdésénél, 22. tényállási pont [172] bekezdésénél, a 24. tényállási pont [177] bekezdésénél, 25. tényállási pont a [180] bekezdésénél, a 26. tényállási pontban a [183] bekezdés, a 27. tényállási pontban a [186] bekezdés, a 29. tényállási pontban a [191] bekezdés, a 35. tényállási pontban a [224] bekezdés „I.r. vádlott rábírására és iránymutatása alapján” szövegrészét a „Terhelt1 IV.r. vádlott által közölteknek, az adott iránymutatásnak megfelelően” szövegrésszel helyettesíti. S e tényállási pontoknál azt is rögzíti, hogy a sértettek által egyéb érdekelt²⁹nak átadott pénzüsszegeket nevezett egyéb érdekelt¹⁴hoz Terhelt1 IV.r. vádlotton keresztül juttatta el. Terhelt1 IV.r. vádlott a egyéb érdekelt²⁹nak adott tájékoztatás, a sértettekől átvett pénz továbbítása és a jutalékösszegek kifizetésekor mindvégig tisztában volt azzal, hogy egyéb érdekelt²⁹ az általa és egyéb érdekelt¹⁴ által felvázolt koncepciónak megfelelően csalárd módon fog pénzt gyűjteni, ahogy azzal is, miszerint a jutalék címén kifizetett összegek a befektetési tevékenység látszatának fenntartásához és azért szükségesek, hogy a sértettek további összegeket adjanak át.

- Az 5. tényállási pontnál a [112] bekezdés utolsóelőtti mondata helyett – a [113], [114] és [115] bekezdés egyidejű mellőzésével – azt állapítja meg, miszerint sértett¹⁶⁶ sértett az ajánlatot elfogadva 2011. november 24. és 2012. augusztus 1. napja közötti időszakban több részletben 6.500.000 forintot és 19.100 eurót adott át egyéb érdekelt²⁹ Izaballának, aki 2012. májusáig az átvett összeget egyéb érdekelt¹⁴hoz Terhelt1 IV.r. vádlotton keresztül juttatta el. A bekezdés végén azt is rögzíti, hogy a cselekménnyel okozott kár 6.500.000 forint és 19.100 EUR, azaz összesen 12.164.114 forint, melyből 1.650.000 forint térült meg.

- A 24. tényállási pontban a [179] bekezdés végén feltünteti azt is, hogy az összes kár forintban kifejezve 36.214.900 forint, melyből 20.022.850 forintnak megfelelő 69.000 EUR térült meg.

- A 25. tényállási pontban a [181] bekezdés végén megállapítja azt is, hogy a kár forintban kifejezve 2.200.000 forint, amelyből 880.000 forintnak megfelelő 4.000 USD térült meg.

- A 32. tényállási pontnál a [211] bekezdés „pénzváltásban működött közre” szövegrészét mellőzi, helyette az „íratok, az üggyel kapcsolatos e-mailek továbbításában működött közre ügy,” mondatrészt állapítja meg.

- A 33. tényállási pontban a [216] bekezdés végén azt is feltünteti, miszerint a teljes kár forintban kifejezett összege 11.855.150 forint.

- A 36. tényállási pontnál a [226] bekezdés „Ezt követően egyéb érdekelt²⁷...” kezdetű második mondatának első két mondatrésze helyett azt állapítja meg, hogy: „Ezt követően egyéb érdekelt²⁷ és egyéb érdekelt⁹ – Terhelt3 XX.r. vádlott és tanú¹⁶² kíséretében – az cég⁹. cím³² alatti irodájában felkeresték tanú³⁰t és előbbi kettő előadta neki (..)”.

- Ugyanezen tényállási pontot érintően a [229] bekezdésben azt rögzíti, miszerint Terhelt3 XX.r. vádlott a sértett képviselőjével folytatott első két megbeszélésen a társai csalárd szándékáról tudva az ajánlott befektetés komolyságának látszatát erősítve vett részt, s hogy az cég9.-nek okozni kívánt 1.696.860.000 forint kár nem következett be.

- A 37. tényállási pontban a [231] bekezdés utolsó mondata helyébe a következő kerül: „egyéb érdekelt9, aki a bűncselekmények elkövetésében egyéb érdekelt27 felkérésére már korábban is részt vett, ez alkalommal a befektetést intéző cég új képviselőjének szerepét, s e minőségben a tanú152 által készített kölcsönszerződés aláírását egyéb érdekelt27 és Terhelt3 XX.r. vádlott felkérésére, a tartozásai kiegyenlítése ellenében vállalta.

[50] Az ekként kiegészített, helyesbített tényállás már mindenben hiánytalan és pontos, téves ténybeli következtetést sem tartalmaz, az a vádlottak tagadásával szembenálló részében is a bizonyítékok okszerű értékelésén alapul, így a Be. 593. § (3) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[51] Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában írtak szerint teljesítette, teljeskörűen számot adott arról, hogy mely bizonyítékokat milyen okból fogadott vagy vetett el. A törvényszék túlnyomórészt helytállóan állapította meg egyes terhelték cselekvőségét, s megalapozottan vont következtetést a vádlottak tudattartalmára, miután az e körben releváns bizonyítékokat a IV. és XX.r. terhelt védekezését szem előtt tartva, kifogástalanul elemezte.

[52] S bár leszögezhető, hogy az alapügyben más terhelték vonatkozásában hozott jogerős ítélet Terhelt1 IV.r. és Terhelt3 XX.r. vádlott vonatkozásában ítélt dolgot semmilyen tény, így a károkozási szándék alapját képező, pontosabban a befektetés hiányára vonatkozó megállapítások tekintetében sem eredményez, a törvényszék ítéletében helytállóan mutatott rá arra, hogy a megismételt eljárásban olyan bizonyíték, mely a korábbi ügydöntő határozatok ezzel összefüggő érvelésének, tényállításainak helyességét megkérdőjelezte volna, nem merült fel.

[53] Az ítéltábla ezért ezzel összefüggésben csak a legfontosabbakat emeli ki:

[54] egyéb érdekelt14 tanú (korábbi terhelt-társ) alapeljárásban tett első gyanúsítotti vallomásából (2012. november 21.) egyértelműen kitűnik, hogy befektetés realizálására ezen időpontig egyáltalán nem került sor, mely állítást a befektetéssel kapcsolatos iratok teljes hiánya és az is egyértelműen alátámasztott, hogy ilyen tevékenység folytatására engedéllyel nem is rendelkezett.

[55] A pénzáadások időpontja, összege tekintetében pedig a tényállás adatai – helyesen – elsődlegesen a sértetti előadások és szerződések, valamint a egyéb érdekelt29 által vezetett adatlapok adatain alapulnak.

[56] A védelmi perorvoslatok nem is az ezzel összefüggő tényállításokat, hanem a IV. és XX.r. vádlottak cselekvőségére, tudattartalmára vonatkozó állítások helytállóságát kérdőjelezték meg, az ítéltábla álláspontja szerint túlnyomórészt alaptalanul.

[57] Terhelt1 IV.r. vádlott védője nem tényyszerűen hivatkozott e körben védeence speciális helyzetére, arra, hogy megelőző tőzsdei, pénzpiaci tapasztalatai alapján a egyéb érdekelt14 által ajánlott befektetés realitásában alappal bízott. Ezzel, a volt terhelt társak által egyébként egyöntetűen hangoztatott védekezéssel szemben ugyanis egyéb érdekelt14 korábban terhelti vallomásaiban – bár a befektetés elvi lehetőségét továbbra is állítva, de – nemcsak a tényleges realizálás hiányáról, hanem a társai ezzel kapcsolatos ismeretéről is vallott. S e vallomásokban a sértettek (túlnyomó) részének ajánlott banki egyéb20 szolgáltatásokat illetően olyan fokú ismerethiányról tett tanúbizonyságot, mely bármely, a pénzügyi-befektetői, értékesítői végzettséggel vagy tapasztalattal nem rendelkező személyeknél is, általános élettapasztalatuk alapján, nemhogy az ilyen múlttal egyébként rendelkező Terhelt1 IV.r. vádlott esetében, megkérdőjelezi azon védekezés hitelt érdemlőségét, hogy nem tudott arról, miszerint egyéb érdekelt14 ezen pénzeket nem fektette be.

[58] Önmagában az a körülmény, hogy a IV.r. vádlott és egyes tanúk védekezése szerint – bár nem ilyen körülmények között, s kivétel nélkül írásban dokumentálható, követhető módon – az ajánlott hozam közelében már előfordult sikeres befektetés, ezen elsőbírói következtetések helyességét nem befolyásolta. Az ugyanis, hogy egyéb érdekelt14 magánszemélyként – erre irányuló engedély, tapasztalat, pénzügyi befektetésekkel foglalkozó szervezeti apparátus, pénzügyi háttér nélkül – a legkülönbözőbb időpontokban a sértettektől átvett pénzeket adott hozamot biztosítva be tudja fektetni, merőben irreális volt. A jutalékok kifizetése – függetlenül a befektetések eredményétől, lejáratától – az üzletkötést követően azonnal, s ezt követően is rendszeresen megtörtént. Ezért, ahogyan egyéb érdekelt14, úgy Terhelt1 IV.r. vádlott is nyilvánvalóan tisztában volt azzal, hogy gazdálkodó szervezet által biztosított erős pénzügyi háttér hiányában a terhelték nem is titkolt exkluzív életvitelét, a jutalékokra a fedezetet a sértettek által átvett pénzösszegek közvetlenül biztosítják, melyek miatt azok befektetésére (teljes összegben) már eleve nem is kerülhetett sor.

[59] Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy egyéb érdekelt14 is zömében minden írásos dokumentum nélkül, készpénzben vette át ezen összegeket, miközben az üzletkötő által kötött megállapodás pontos feltételeiről még csak nem is tájékozódott, így akár hazai, akár külföldi pénzintézeteknél esetleges befizetés (melyre terhelti vallomásában utalt), a pénzmosás elleni korlátozó rendelkezések miatt már önmagában is akadályba ütközött volna. A befektetési lehetőségeket pusztán az igen rövid határidő, és a havonta esedékes hozam is jelentősen korlátozta, ezért hosszabb távú, a sértettekkel közölt határidő alatt reálisan hozamot egyáltalán nem produkáló esetleges befektetések meglelte, melyre egyébként szintén nem volt adat, közömbös, hiszen a sértettekkel közölt adatoknak ez semmilyen módon nem felelt meg, abból a tőkeösszegek, nemhogy a hozam határidőben történt visszafizetése nem volt kivitelezhető.

[60] A fentiek tehát mind Terhelt1 IV.r. vádlott csalárd szándékát igazolják. A pénzösszegek írásos dokumentálás nélküli átvétele-átadása, s úgyszintén a jutalékok nyilvántartás nélküli kifizetése is arra utal, hogy egyéb érdekelt14, egyéb érdekelt14 IV.r.

vádlt és más terhelt életvitele mellett azok egy jól működő befektetés látszatát voltak hivatottak fenntartani, tehát a „befektetői” bizalom fenntartását, illetőleg az újonnan bekapcsolódó sértettek fizetési készségének felkeltését célozták, abból tehát a károkozási szándék hiányára IV.r. vádlt vonatkozásában semmilyen módon következtetés nem vonható.

[61] Az ezzel kapcsolatos védekezését cáfolja az is, hogy a sértettek részére előadott befektetési ajánlatok is változtak, de az nem, hogy azokkal kapcsolatosan semmilyen írásos dokumentum nem állt rendelkezésre, a befektetési ajánlatok minden esetben szóbeli nyilatkozatokon alapultak.

[62] A fenti körülmények alapján tehát Terhelt1 IV.r. vádlt számára sem lehetett kétséges, hogy a kapott jutaléka, valamint az általa kifizetett, illetőleg egyéb érdekelt²⁹nak továbbított összegek közvetlenül a sértettek által teljesített fizetésekből származnak, s hogy további sértettek megtévesztése, az általuk fizetett pénzösszegek hiányában, főként az üzletkötők számának, s így a jutalékok mértékének növekedésével, a rendszeres kifizetések, a fenti látszat nem lesz fenntartható. Az a körülmény, hogy a IV.r. vádlt maga is befektetett tehát nem a károkozási szándéka hiányát, hanem azt mutatja, hogy a más sértettek által befizetett összegekből történő megtérülésben reménykedett, a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem is alaptalanul, hiszen bár vagyonának elvesztésére hivatkozott, az elkövetés ideje alatt folytatott életmódja, melyet kizárólag e tevékenységből fedezett, igen jelentős összeget emésztett fel.

[63] Az elsőbírói érvelés helyességét mi sem támasztja alá szemléletesebben, mint Terhelt2 korábbi terhelti és tanúvallomásának azon állítása, hogy a Terhelt1 IV.r. vádlottal is ismeretségben, sőt munkakapcsolatban állt tanú⁴⁰ a befektetési ajánlat kapcsán rögtön piramis-játékra asszociált és ezt közölte is társaival, így a IV.r. vádlottal is.

[64] Terhelt1 IV.r. vádlottnak, aki más terhelt társaihoz, így Terhelt2hez és tanú⁴⁰hoz hasonlóan, az eljárás tárgyát képező cselekmények elkövetése előtt egy MLM rendszerű értékesítési cégnél tevékenykedett, fokozottan tisztában kellett lennie a hasonlóságok miatt a piramisjáték mibenlétével. Az MLM rendszerű cégek és a piramisjáték közötti hasonlóságok és az elhatárolás szempontjainak meghatározása a nemzetközi gyakorlatban ugyanis közel 50 éves múltra tekint vissza, s az elkövetés idején már hazánkban is régóta evidenciának volt tekinthető azon elvárás, hogy az értékesítőnek a hálózatban értékesített termék, szolgáltatás meglétéről, valóságáról meg kell győződnie. Az első időben a kifizetések (hozamok) rendszeres teljesítése ezen meggyőződésre semmiképpen sem lehet alkalmas, hiszen azokra, főként a piramis tetején elhelyezkedő személyek részére a tilalmazott pilótajáték esetén is sor kerül.

[65] Ugyancsak Terhelt1 IV.r. terhelt csalárd szándékát mutatja időben későbbi cselekvése, jelesen az, hogy a sértettektől a befektetés apropóján különböző pénzösszegek begyűjtésével akkor sem hagyott fel, amikor már mindenki, még a korábban fizető sértettek számára is nyilvánvaló volt, hogy a kínált befektetés valójában nem létezik. (Ld.: 33. tényállási pont esetében sértett¹⁶³ sértett, akivel korábban ilyen üzleti kapcsolatba nem került Terhelt1 IV.r. vádlt, hanem vele először 2012. augusztusában közölte e kedvező befektetés lehetőségét).

[66] Mindezen a szekunder, tudati tényekre vont következtetést megalapozó körülmények alapján a büntetőjogi felelősség megállapítása akár (társ)tettesként, akár részesként teljesen nyilvánvaló azon cselekmények esetében, ahol a sértettekkel a befektetés lehetőségét Terhelt1 IV.r. vádlott maga is közölte, tőlük pénzt vett át, vagy a kölcsönszerződést tanúként aláírta, annak megkötésekor, a pénz átadásakor is jelen volt (tényállás 1., 2., 6., 9., 10., 17., 19., 23., 28., 30., 31., 33., pontja). A tényállásban rögzített elsődleges – védelem által sem vitatott – tényei ez esetben is a sértettek, volt terhelt-társak vallomásán és az okirati bizonyítékok egy irányba mutató adatain alapultak.

[67] Az ítéltábla ugyancsak egyetértett a büntetőjogi felelősség megállapításával azon cselekmények esetében, ahol fenti magatartások kifejtésére nem került sor, de a sértettek megtévesztésekor, a pénz átvételekor egyéb érdekelt29 Terhelt1 IV.r. vádlott tudtával, az általa a *beszervezések*or adott tájékoztatás, iránymutatás szerint, az általa ekkor adott szerződés minta felhasználásával járt el, s amely cselekményeknél a pénz egyéb érdekelt14hoz történt továbbítására, de a sértetteknek hozam címén az összegek kifizetésére is Terhelt1 IV.r. vádlotton keresztül, a közreműködésével került sor (tényállás 3., 4., 5., 7., 8., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 18., 20., 21., 22., 24., 25., 26., 27., 29., 35. pont). E cselekményeknél a fentiekben értékelt tudati tények szintén fennálltak, s emellett egyéb érdekelt14, egyéb érdekelt29, terhelt2 György, név8, tanú150, tanú56 és egyéb érdekelt32 e tekintetben egyező tanú/terhelti vallomásai alapján az is kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy Terhelt1 IV.r. vádlott a vele baráti kapcsolatot is ápoló egyéb érdekelt29 – nem vitásan IV.r. vádlott után megkezdett – tevékenységével tudomással bírt, nevezett részére a rendszer működéséről részletes tájékoztatást, iránymutatást adott, biztosítva a rendelkezésére álló szerződésmintát is, s vállalta, illetőleg 2012. májusáig ténylegesen végezte is a különböző összegek (jutalék) továbbítását, egyéb érdekelt14nál a közvetítő szerepét. Terhelt1 IV.r. vádlottnak a jutalék összegét illetően követett MLM rendszerből adódóan a egyéb érdekelt29 által kötött ügyletek nyomon követéséhez, ismeretéhez anyagi érdeke is fűződött, pont a jutalék megosztásának elkerülése céljából került sor arra, hogy 2012. májusától kezdődően a sértettektől a pénz begyűjtését egyéb érdekelt29 a IV.r. vádlott közreműködésének kiiktatásával végezte.

[68] tanú183 tanúvallomása e körben, miután élettársi kapcsolatuk kezdetét későbbi időpontra tette, továbbá a cselekményekhez közvetve történt kapcsolódása miatt jórészt Terhelt1 IV.r. vádlott védekezését ismételte meg, érdemi jelentőséggel nem bír. Megjegyzendő azonban, hogy ennek hitelt érdemlősége már azért is cáfolható, mert az előadottakkal ellentétben a IV.r. vádlott részéről befektetés címén egyes sértettektől pénz begyűjtésére (pl. a 33. tényállási pontban írt cselekménynél) már a befektetés hiányáról való egyértelmű tudomásszerzés, a kifizetések leállítása után is sor került.

[69] Kétségtelenül az elsőfokú ítélet a egyéb érdekelt29 tettesi magatartásához kapcsolódó részesi cselekvőségére az egyes tényállási pontoknál igen szűkszavúan és sematikus megfogalmazásban utal, ez azonban a bevezető részben részletesen kifejtettekre tekintettel alappal nem kifogásolható.

[70] Ugyanakkor a védő érveit annyiban osztotta a másodfokú bíróság, miszerint annak megállapítására, hogy Terhelt1 IV.r. vádlott fenti magatartásai váltották ki a

bűncselekmény elkövetésének szándékát egyéb érdekelt²⁹nál, nincs kétséget kizáró bizonyíték. Utóbbi ugyanis Terhelt² tanúval és e tekintetben Terhelt¹ IV.r. vádlottal is egyezően vallott arról, hogy a cselekmények elkövetése előtt egyéb érdekelt¹⁴val már megismerkedett, s az részletesen felvázolta neki a „befektetés” menetét, ez utóbbit egyéb érdekelt¹⁴ maga sem cáfolta. tanú⁵⁶ pedig valóban vallott arról, hogy Terhelt¹ mellett Terhelt² is kecsesgető lehetőségként vázolta azt. Ily módon, miután részéről a sértettektől pénz átvételére a egyéb érdekelt¹⁴val történt megbeszélést követően került sor, erre vonatkozó egyértelmű adat hiányában, egyéb érdekelt²⁹ e tekintetben egyébként is bizonytalan, többször változó állításai alapján Terhelt¹ IV.r. vádlott cselekvőségét tudatos szándékkiváltó magatartásként értékelni nem lehetett, ezért a tényállás bevezetőjében, valamint a 3., 4., 5., 7., 8., 11., 12., 13., 14., 15., 16. 18., 20., 21., 22., 24., 25., 26., 27., 29., 35. tényállási pontban a IV.r. vádlott „rábírására” utalást módosítani kellett.

[71] Mindez ugyanakkor fentiek tekintetében sem volt akadálya a részesként, ezen belül is bűnsegédi bűnrészeskénti felelősségre vonásának. A bűnsegéd ugyanis szükségszerűen a törvényi tényállás keretein kívül marad, így a büntetőjogi felelősség megítélése szempontjából cselekvőségét elsődlegesen abból a szempontból kell vizsgálat alá venni, hogy az bármilyen módon, akár pszichikai vagy fizikai értelemben segítőleg/támogatólag hozzájárult-e a tettesi alapcselekmény(ek) megvalósulásához. E szempontból értékelve a IV.r. terhelti magatartásokat, a másodfokú bíróság álláspontja szerint külön magyarázatot nem igényel, hogy az elkövetés menetéről tájékoztatás közlése, a szerződs minta rendelkezésre bocsátása úgyszintén a látszatot erősítő, s a sértettek megtévesztését szolgáló hozamkifizetésekben a közreműködés, az erre történt vállalkozás, kivétel nélkül segítőleg járult hozzá egyéb érdekelt²⁹ tettesi alapcselekményeihez. E magatartások azonban bűnösséget, bűnrészesesség megállapítását csak akkor eredményezhetnek, amennyiben az elkövető tudata átfogja, hogy tevékenységével hozzájárul a sértett megtévesztéséhez, a károkozáshoz. IV.r. vádlottnál e bűnös tudattartalom az előbbieken részletesen kifejtettek alapján aggálytalanul rögzíthető volt.

[72] Ezt meghaladóan Terhelt¹ IV.r. vádlottnál a tényállás módosítását az tette szükségessé, hogy az elsőfokú bíróság az 5. tényállási pontnál a bűnösség köréből minden alap nélkül rekesztette ki a természetes egység körébe vonható 2012. június, augusztusi pénzáadásokat, jöllehet arra minvégig egyéb érdekelt²⁹ – IV.r. vádlottal való együttműködése alatt, a közölt iránymutatásnak megfelelő – első megtévesztése, s ezt követően ugyancsak IV.r. vádlott közreműködésével eszközölt korábbi hozamfizetések hatására került sor. Újabb megtévesztésről (pl. más tényállási pontoknál előforduló akciós ajánlat) sértett¹⁶⁶ sértett sem tett említést. Ezért a kár összegét a 2012. májusát követően átadott készpénz összegekkel növelni kellett, s ennek megfelelően módosításra szorult a kár bekövetkezésének, azaz a cselekmény befejezésének időpontja is.

[73] A kár összege az 5., 24., 25. és 33. tényállási pontoknál azért is szorult kiegészítésre, mert az eltérő pénznemben átvett összegek – kifizetéskor (azaz a sértettek részéről történő átadás időpontjában) érvényes bank⁹ középárfolyam szerint számított – forintban kifejezett összegét, jöllehet a Btk. alkalmazása szempontjából ennek van jelentősége, és a csalás minősített eseteinél is ez az elhatárolás alapja, nem tartalmazta.

[74] Terhelt3 XX.r. vádlott esetében azt szükséges előre bocsátani, hogy egyéb érdekelt9 terhelti vallomásának elfogadásából nem pusztán a részvételével zajlott cselekmények elsődleges, de XX.r. vádlott tudattartalmára vonatkozó másodlagos tények megállapítása is egyértelműen következett. S szemben a védő érvelésével, az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a 32., 36., 37. tényállási pontok Terhelt3 XX.r. vádlottat érintő bizonyítékainak, így egyéb érdekelt9 Krisztn terhelte vallomásainak értékelésekor sem vétett logikai hibát, s annak megállapítása sem volt iratellenes, hogy nevezett állításait más bizonyítékok is alátámasztották.

[75] A védői fellebbezés indokolásban szövegösszefüggésből kiragadott vallomásrészek, de legfőképp az azokból levont – a védő szerint egyértelmű – következtetések csúsztatásokat tartalmaztak, így próbálva elbagatellizálni Terhelt3 XX.r. vádlott korábbi terhelt-társak és tanúk vallomásából kirajzolódó tevékenységét.

[76] A XX.r. vádlott nyomozás során is előadott védekezése szerint 21 évesen azért vett részt a tényállásban is nevesített megbeszéléseken, mert kíváncsi volt a fővárosban sokat emlegetett egyéb érdekelt14ra és tárgyalási taktikát kívánt elsajátítani egyéb érdekelt27től, akit erre egyébként vele azonos középiskolai végzettsége, s Terhelt3ét négy és fél évvel meghaladott életkora sem predesztinált, s ezt megalapozó körülményt XX.r. vádlott maga sem tárt fel az eljárás során.

[77] Ezen túlmenően azonban az is megállapítható, hogy nem csak egyéb érdekelt14 részvételével zajlott tárgyalásokon vett részt, de a fenti tényállási pontokban érintett valamennyi személynek bemutatásra került, kölcsönszerződéseket tanúként aláírt, iratokat továbbított, e-mail levelezést folytatott több volt terhelttel a egyéb érdekelt27vel való együttműködésének mintegy 9 hónapos időtartama alatt. Szemben a védelem által hangsúlyozott érvel, mely pusztán az életkorát hozta fel, az is megállapítható – saját előadása alapján –, hogy azt megelőzően egy MLM rendszerű cégnél, az cég18 befektetői aranytömbök értékesítésével foglalkozott (egyéb érdekelt27vel is itt ismerkedett meg), tehát a befektetési vállalkozások területén az átlag polgárt meghaladó ismerettel rendelkezett. Ilyen körülmények mellett pedig még fiatal felnőttkora ellenére sem szorul magyarázatra azon ismeret elvárhatósága, hogy a magánbefektetők pénzeszközei befektetésének szokványos és törvényes módja nem a magánszemélykénti színlelt kölcsönszerződés megkötése, s hogy ilyen befektetések a egyéb19 engedélyével rendelkező szervezeteknél helyezhetők el. Mint MLM rendszerű cégben tevékenységet folytató személynek, a Terhelt1 IV.r. vádlott vonatkozásában már ezzel összefüggésben kifejtettek okán fokozottabban érzékelnie kellett a pilótajáték kockázatát. Az sem lehetett számára kétséges, hogy hazai pénzügyi viszonyok mellett az ígért hozamok elérhetetlenek, s az is fel kellett, hogy tűnjön, hogy a részvételével zajlott tárgyalásokon a befektetéseknek írásos dokumentációja nem volt. Egy-egy magánszemély hitelképességét igazoló – hamis – banki igazoláson túl semmilyen tényleges írásos dokumentum nem állt rendelkezésre, mely a befektetés létezését a legcsekélyebb mértékben igazolta volna.

[78] Terhelt3 XX.r. vádlott arra is hivatkozott, hogy abban az időben egyéb érdekelt14ről, mint hazai híres pénzügyi szakemberről beszéltek, ezért kíváncsiságból vett részt a megbeszéléseken, ugyanakkor XX.r. terhelt tevékenységének kezdetén az összeomlás jelei már megmutatkoztak, s e „pletykák”, csakúgy mint a korábbi pozitív híradások, szélesebb körben terjedtek. Emellett I.r. gyanúsított vallomásából is kirívó szakmai járatlanságának – annak ellenére, hogy a nyomozó hatóságot is a befektetések valóságáról próbálta meggyőzni – az első sértettek részvétele nélkül lefolyt találkozón is fel kellett tűnnie számára.

[79] Arra sem tényyszerűen hivatkozott a védő, hogy név7 tanú korábbi terhelti állításai nemhogy nem erősítették, de cáfolták egyéb érdekelt9 állításait. Kétségtelen, hogy név7 Terhelt3 nevére nem emlékezett, ugyanakkor szerepéről, személyéről már a kezdetektől, első írásbeli vallomásában is beszámolt. Későbbi folytatólagos gyanúsított kihallgatásán, még a fényképre történő felismerésre bemutatás előtt külsejét leírta, s – egyéb érdekelt9hoz hasonlóan – számolt be arról, hogy Terhelt3 egyéb érdekelt27al „együtt, az egymás által elmondottakat erősítve közösen elmondták, hogy tudnak egy jó befektetési lehetőséget...” E vallomásból XX.r. vádlott teljesen marginális szerepe, s a cselekmények részleteiről való tájékozatlansága ugyancsak cáfolható.

[80] Az a kifogás pedig, hogy egyéb érdekelt9 vagy név7 a két személlyel folytatott megbeszéléssel összefüggésben – számottevő idő elteltével – nem tudta személyre lebontva egyéniesíteni, konkretizálni az elhangzottakat, e vallomások hitelt érdemlőségét nem befolyásolta; egy közös megbeszélés történéseivel kapcsolatban ugyanis csak annak felidézése elvárható, hogy ki vett abban aktívan részt. Erről pedig fenti két személy – ráadásul nem is azonos találkozó vonatkozásában – azonosan számolt be.

[81] egyéb érdekelt9nak ahhoz, hogy egyéb érdekelt27n túl Terhelt3 XX.r. vádlottat is – valótlánul – terhelje a bűncselekmények elkövetésével, semmilyen érdeke nem fűződött. Nevezett állításai a saját büntetőjogi felelőssége alóli mentesülését nem vetette fel, ráadásul egyéb érdekelt27 és XX.r. vádlott cselekvőségét nem feltétlenül mosta össze, hiszen arról is vallott, hogy amikor 2012. májusában először üzletkötőként bekapcsolódott a cselekmények elkövetésébe, akkor azt kizárólag egyéb érdekelt27 felkérésére tette. Megjegyezve, hogy az általa vallott „alárendelt” szerepe a cselekményekben, így a 36. tényállási pontban írt cselekményben kifejtett tényleges magatartásával nem állt ellentétben, hiszen a sértett pénze végső soron nem hozzá került, ugyanakkor a szerződés saját néven történő megkötésével – miközben a egyéb érdekelt14 által kiépített rendszer már egyértelműen összeomlott – a lebukás legnagyobb kockázatát mégis ő viselte.

[82] Az elsőfokú bíróság helytállóan tulajdonított jelentőséget annak is, hogy név7 a 32. tényállási pontban írt megbeszéléseken, azok egyikén Terhelt3 XX.r. vádlottat a „csapat oszlopos tagjaként” mutatta be. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ez nemcsak a bemutatás ténye miatt érdemelt figyelmet, de azért is, mert – határozott és egyértelmű tanúvallomása szerint – sértett95 volt az, ki nevezett személyére, szerepére rákérdezett, melyre nyilvánvalóan azért kerülhetett sor, mert egyrészt feltűnt számára jelenléte, s viselkedése alapján annak – legalábbis annyira, hogy rákérdezzen – jelentőséget tulajdonított. Ezt erősíti továbbá, hogy sértett96 tanúvallomásában Terhelt3ot név szerint említve, a megbeszélésen való részvételéről beszámolt, melyre ugyancsak nem kerülhetett volna sor, ha a fellépése kétségtelenül felismerhetően „lóti-futi” tevékenységre korlátozódott volna.

[83] A másodfokú bíróság e bemutatás kapcsán a védő által vélelmezett „gúnyos összekacsintást” sem észlelte, az adott körülmények között, amikor a sértetteket a befektetés komolyságáról akarták a résztvevők meggyőzni, a megbeszélésen jelenlevő egyik személy szerepének lealacsonyítása az észszerűségnek is ellentmondott volna. sértett⁹⁴ sértett tanú is érdemi, kapcsolattartó szerepet tulajdonított neki; s egyéb érdekelt⁵ korábbi tanú- és terhelti vallomásaiból megállapíthatóan XX.r. vádlott „lóti-futi” szerepkörét nem is a megbeszélések, az ott történt bemutatás, hanem a későbbi találkozások alapján, melyek során iratokat szállított, adott át részére, vélelmezte, melyekről azonban a sértettek tudomással nem bírtak.

[84] Másrészt Terhelt³ XX.r. vádlott oldaláról, amennyiben tisztában van azzal, hogy ő a csapatban csak egy mindenestől segéderő (egy „lóti-futi”), e bemutatás kapcsán fel kellett ismernie, hogy a sértetteknek tényleges tevékenységéről valótlan adatokat közöltek, ahogy azt is, hogy ez mást nem szolgálhat, mint a befektetés komolysága látszatát, s ezáltal a sértettek megtévesztését.

[85] Terhelt³ XX.r. vádlott vonatkozásában – bár a fellelhető telefonforgalmazási adatokra az elsőfokú ítélet külön nem is hivatkozott, csak utalt a rendszeres kapcsolattartásra – azt is meg kell állapítani, hogy a tárgybeli időszakban egyéb érdekelt¹⁴val 100 fölötti telefonos forgalmazást bonyolított, csakúgy mint tanú¹⁵²al, és 140-150 körüli telefonforgalmazás történt név⁷tal. A lefoglalt pendrive adataiból pedig nemcsak annak van jelentősége, hogy Terhelt³ XX.r. vádlott egyéb érdekelt⁹ részére váltót küldött elektronikusan, de annak is, hogy egyéb érdekelt²⁷ minden olyan levelet továbbított részére, amit a 36. tényállási pontban tanú³⁰ sértett részére küldött, alapjaiban döntve meg ezzel a XX.r. vádlotti védekezés hitelt érdemlőségét, mely szerint 2012. októberében már semmiben nem vett részt, s tevékenysége csak néhány megbeszélésen való részvételre korlátozódott.

[86] Mindezek alapján tehát Terhelt³ XX.r. vádlott tudattartalmára az elsőfokú ítéletben írtak szerint aggálytalan következtetés volt vonható.

[87] Ugyanakkor e terheltet érintően a tényállás módosításának indoka az volt, hogy a 36. tényállási pontban tanú³⁰ tanúvallomása alapján, aki Terhelt³ vonatkozásában nem tett említést arról, hogy a befektetéssel kapcsolatban bármit közölt volna, az ezzel ellentétes ítéleti megállapítást mellőzni kellett. A fenti, tudattartalomra vont következtetést megalapozó körülmények alapján, illetve, hogy a megbeszéléseken való jelenlétét egyéb érdekelt⁹ terhelti vallomása is megerősítette, s azt a nyomozás során, azt is állítva, hogy tanú³⁰t ismerte, maga XX.r. vádlott sem vitatta, megállapítható volt, hogy a megbeszéléseken társai család szándékáról tudva, a valós, komoly befektetés látszatának fenntartása érdekében jelen volt.

[88] A 37. pont kapcsán is pontosította a másodfokú bíróság a tényállást, miután a rendelkezésre álló adatokból egyéb érdekelt⁹t illetően Terhelt³ XX.r. vádlott felbujtói szerepköre igazolást nem nyert. egyéb érdekelt⁹ ugyanis saját vallomása, és a jogerős ítélet megállapításai szerint is már ezt megelőzően, 2012. májusától egyéb érdekelt²⁷ egyedüli felkérésére üzletkötőként részt vett a bűncselekmények elkövetésében, az pedig hogy Terhelt³ és egyéb érdekelt²⁷ későbbi rábeszélése miatt további, pontosabban többlet-szerepet is

vállalt, az a bűncselekmény elkövetésére már meglévő szándékát nem befolyásolta, csupán ahhoz segítőleg járult hozzá (bűnsegédi bűnrészesség).

[89] Az irányadó tényállásból tehát az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett Terhelt1 IV.r. és Terhelt3 XX.r. vádlottak bűnösségére, a cselekmények minősítése is csak kisebb részben – főként a tényállás módosításokkal összefüggésben – szorult helyesbítésre.

[90] A cselekmények csalás bűncselekményekénti értékelése helyes, valamennyi törvényi tényállási elemének megfeleltethető tényeket a történeti tényállás tartalmazza.

[91] A jogtalan haszonszerzési célzat egyértelműen fennállt mindkét vádlott vonatkozásában, miután a sértettek által átadott pénzeszszegek kapcsán tudatuk a terhükre rótt elkövetési magatartás(ok) mindegyikének kifejtésekor átfogta, miszerint azokkal befektetésre, vagyongyarapításra nem kerül sor, az átvett pénzeszszegek kapcsán semmilyen hozam nem keletkezhethet. Ennek szükségszerű, terhelték által is felismert velejárója, hogy a növekvő tőkeigény egyre több újabb befektető és egy nagyobb tőkeösszeg bevonását igényli, melyek elmaradásával a korábbi befektetők is szükségképpen kifizetetlenek maradnak. Amennyiben az elkövető a befektetés hiányával, ahogy IV. és XX.r. vádlott is, tisztában van, akkor tudnia kellett azt is, hogy az ígért összegek kifizetésére, illetőleg zömében a tőke visszafizetésére sem fog sor kerülni. Ily módon közömbös, hogy a sértettek egy része felé történt kifizetés, mert arra fedezetet a más sértettek által átadott pénzeszszegek (tehát más sérelmére megvalósított bűncselekmények) biztosítottak.

[92] A tévedésbe, ejtés, tévedésbe tartás áltál valósult meg, hogy az irányadó tényállás szerint a sértetteket a terhelték saját maguk, vagy közvetve más áltál, de tudtukkal és közreműködésükkel – megtévesztették a tekintetben, hogy valós befektetések útján lehetőségük van a pénzeszszegek kamattal növelt, szerződésben vállalt idő alatt történő, kockázatmentes visszafizetésére.

[93] Végül a harmadik tényállási elem, a károkozás – a kísérleti szakban rekedt 36. tényállási pontban írt cselekmény kivételével – a tévedésbe ejtés következményeként a pénzeszszegek átadásával megvalósult. Abban az esetben, ahol utóbb történtek részben vagy egészben kifizetések, az a már megvalósult bűncselekmény befejezése utáni megtérítésnek minősül.

[94] Az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, hogy az alkalmazandó büntető törvény megválasztásának sarokköve a bünszervezetben elkövetés megállapíthatósága, annak ellenére, hogy a bünszervezetben elkövetés a bűncselekmények jogi minősítése szempontjából egyébként közömbös. A bünszervezetben elkövetéshez a Btk. Általános részében fűzött jogkövetkezmények, így a feltételes szabadság, a szabadságvesztés büntetés felfüggesztésének kizártsága okán, amennyiben az elbíráláskori jogszabály alapján annak ismérvei már nem állnak fenn, kétségtelenül enyhébb elbírálást eredményez, s megalapozza a Btk. 2. § alkalmazását.

[95] Az elkövetés idején az 1978. évi IV. törvény 137. § 8. pontjában meghatározott bűnszervezet fogalmából következő felételek, azaz három vagy több személy – terheltek által tudott – megléte, a szervezet céljának ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetésére irányultság, a hosszabb időre szervezettség, és az összehangolt működés Terhelt1 IV.r. és Terhelt3 XX.r. vádlott vonatkozásában is megállapítható. Az elkövetésbe később bekapcsolódó Terhelt3 is tisztában volt azzal, hogy már egy működő szervezet tevékenységében vesz részt, s hogy a befektetők megtévesztése érdekében több személy jár el, s a pénzüsszegek végső soron egyéb érdekelt14hoz kerülnek.

[96] Ugyanakkor a másodfokú bíróság azzal is egyetértett, hogy a bűnszervezet jelenlegi, Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjában írt fogalma minőségi változásokat eredményezett, s ennek a fellebbviteli főügyészségi átiratban hivatkozott Kúria Bhar.III.571/2019/41. számú és BH2021.217 számú eseti döntésben írtak sem mondanak ellent. Az a megállapítás ugyanis, hogy a jogszabályi változás nem jelenti feltétlenül a bűnszervezet fogalmának jogalkalmazói újragondolását, egyben azt is jelenti, hogy vannak olyan esetek, amelyeknél a történeti tényállásban írtak alapján az új bűnszervezeti fogalom valamennyi ismérve nem teljesül.

[97] Megjegyzendő, hogy a Kúria – jelen ügy I., II., és VI.r. terheltje érdekében benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálván – a Bfv.II.528/2020/9. számú határozatában maga mutatott rá, hogy a törvénymódosítás nem csupán a csoport alá-fölérendeltségben való működését emelte vissza a fogalmi elemek közé, de a korábbi szabályzásokban nem szereplő új követelményt, a konspiratív működést is meghatározott.

[98] A 2019. évi LXVI. törvény indokolása értelmében a hierarchikus felépítésben az alá-fölérendelt döntési, végrehajtási szintek elkülöníthetők egymástól, a szervezeti felépítésnek vertikális jellege van. A konspiratív működés jellemzői pedig az elkövetők közötti koordináció, a lebukás megelőzése érdekében tett lépések, a bűncselekményből származó előny szervezett elosztása és a bűncselekmények elkövetésének feladatmegosztáson alapuló tervszerűsége.

[99] A hierarchikus felépítés megléte viszont, mégpedig arra is figyelemmel, hogy az elkövetés feladatmegosztáson alapuló tervszerűsége, és az ebből adódó eltérő cselekvőség a konspirációs működés, és nem a hierarchikus felépítés ismertetőjegye, csak akkor áll fenn, ha az alá- fölérendeltségi viszony önmagában a csoport vertikális felépítéséből fakad, tekintet nélkül az eltérő kompetenciából, a vállalt feladat jellegéből szükségszerűen adódó eltérésekre. Minden fejlett feladatmegosztáson alapuló, s főként a vádlottak által is ismert MLM értékesítési csoport sajátja, hogy a feladatok egymásra épülnek, s így a megfelelő végrehajtás a hozzá kapcsolódó, azt megelőző feladat végrehajtójától iránymutatást igényel, ez azonban nem jelenti a csoport hierarchikus felépítését. Ezt a jogértelmezést támasztja alá egyébként a Palermói Egyezmény főügyészi indítványban hivatkozott szövege is, mely szerint a bűnszervezet nem követeli meg azt sem, hogy tagjainak szerepét pontosan meghatározzák. Ez ugyanis azt mutatja, hogy bűnszervezetnél az irányító és irányított szerepkörök magából a bűnözői csoport felépítéséből fakadnak, s nem állnak összefüggésben a csoport tagjai által önként vállalt és elvégzett feladattal.

[100] Ezek alapján vizsgálva IV. és XX.r. vádlottak magatartását, megállapítható, hogy bár egyéb érdekelt14hoz, mint azon személyhez, akihez a sértettek által befektetett összegek végül kerültek, kapcsolódtak, az elkövetés módját – még ha azzal kapcsolatban segítséget is kaptak – szabadon határozták meg, egyéb érdekelt14 ezzel összefüggésben az új ötletektől nem zárkózott el, az egyes terheltek (nem érintve egyéb érdekelt27 és Terhelt3 közötti együttműködést) terhelt-társaik tevékenysége felett ellenőrzést nem gyakoroltak, az esetleges szintek nem a csoporton belüli hierarchia, hanem az önként vállalt feladatok miatt különültek el. Fel sem merül, hogy bármely elkövetőnek, így akár az ügyészség által irányítóként megjelölt egyéb érdekelt14nak vállalt feladaton túl utasítási, döntési vagy ezzel szemben utasított, irányított szerepköre lett volna a csoporton belül. Mindez egyébként a kár (bevétel) elosztásának módjából, az ezzel kapcsolatos konszenzusból, sőt a egyéb érdekelt14val és más terheltekkel folytatott sms, egyéb üzenetváltások hangvételeiből is kitűnik.

[101] A Kúria Bfv.1396/2009/6. számú és Bhar.571/2019/41. számú eseti döntések fellebbviteli főügyészségi átiratban hivatkozott tartalmából valóban az vezethető le, hogy a konspiratív működés az összehangolt működésnek kizárólag abban az esetben feleltethető meg, amennyiben a csoport a külvilág elől rejtve szerveződött és folytatta tevékenységét. S egyéb érdekelt14, a IV.r. vádlott és más már jogerősen elítélt terhelt-társak látványos, kifejezetten hivalkodó luxus életmódja, a sértettekkel többségében (az MLM rendszerből is következő) többségében személyes kapcsolattartás, a kölcsönszerződések egyes terheltek általi aláírása, a sértetteknek a befektetésekkel összefüggésben egyéb érdekelt14 nevének közlése – szemben a fellebbviteli főügyészségi átiratban írtaktól – a rejtett módon történt szerveződést és elkövetést, s így a konspiratív működés megállapítását kizárja.

[102] Kétségtelen, hogy e kirívó életvitel a látszat fenntartását, s ezáltal a sértettek megtévesztését is szolgálta, de ez pusztán a csalás bűncselekményének megvalósulása szempontjából bír relevanciával, a konspiratív működés körében értékelést nem nyerhet. A fentebb hivatkozott feltételek a lebukás elkerülését semmilyen módon nem szolgálták, sőt az sem kétséges, hogy a befektetések tényleges meglétének kezdeményezése (mint a felelősségre vonás elkerülésének alapvető feltétele) érdekében sem tettek semmilyen lépést, a haszon elosztása sem mutat különösebb tervszerűséget, az mindig a passzív alanyoktól begyűjtött pénzösszegekhez és egyéb érdekelt14 aktuális teljesítőképességéhez igazodott.

[103] Mindezekre figyelemmel tehát Terhelt1 IV.r. és Terhelt3 XX.r. vádlottak tekintetében a Btk. 2. §-a alapján helyesen döntött a törvényszék az elbíráláskori büntető törvény alkalmazásáról.

[104] Helytálló volt valamennyi tényállási pontban írt cselekmény csalásként történt minősítése, csakúgy mint a Btk. 373. § (2) bekezdés ba) és bc) alpontja szerinti minősítő körülmény felrovása.

[105] Az elkövetési magatartások rendszeres ismétlődése, a sértettekkel többségében azonos befektetésre hivatkozással történt pénzkérés, ezzel kapcsolatban színlelt kölcsönszerződések készítése, aláírása, a rendszeres telefonos egyeztetések, üzenetváltások a

terhelt-társakkal mint a cselekmény elkövetésében tetten érhető azonosságok okán, melyek egyértelműen szándékos bűncselekmények elkövetésében való előzetes megállapodásra utalnak, a Btk. 459. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti bünszövetségben elkövetés feltételei maradéktalanul fennálltak (IV. számú Büntető Elvi Döntés, BH2015.215).

[106] A Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontjában meghatározott üzletszerűség alanyi és tárgyi ismérvei is valamennyi cselekményt érintően aggálytalanul megállapítható volt a cselekmények száma, időpontjai, az elkövetés azonos módja alapján.

[107] Az elsőfokú bíróság helyesen utalt a cselekmények minősített eseteinek elhatárolásánál a kár összegének jelentőségére, erre figyelemmel az 5. pontban a tényállás módosítása, a kár összegének jelentős érték alsó határát meghaladó összegre emelkedése tett szükségessé Terhelt1 IV.r. vádlott vonatkozásában minősítésváltozást.

[108] Emellett az, hogy a 7., 13. és 27. tényállási pontoknál, bár az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette, hogy az átadott pénzeszegek a sértettek közös tulajdonában álltak, ennek ellenére azokat nem 1-1 rendbeli, okozott kár nagyságához igazodó csalás büntetnének minősítette, mely úgyszintén korrekcióra szorult.

[109] A tényállás módosítása ezt meghaladóan az elkövetői alakzatok tekintetében eredményezett jelentősebb változást. A korábbiakban kifejtettek alapján Terhelt1 IV.r. vádlott felbujtóként elkövetett csalás büntettként értékelt cselekményeit az ítéltábla bűnsegédként elkövetettnek minősítette. [Btk. 14.§ (2) bekezdés]

[110] S ugyancsak a másodfokú eljárásban módosított irányadó tényállás alapján, a korábban írtakkal összhangban Terhelt3 XX.r. vádlott társtettesként és felbujtóként elkövetett csalási cselekményei is bűnsegédként elkövetettnek minősültek.

[111] E változásokat a másodfokú bíróság – a könnyebb érthetőség és amiatt, hogy Terhelt3 XX.r. vádlott esetében a törvényszék az azonos büntetési tétellel fenyegetett, de azonos bekezdés eltérő pontja alapján minősülő bűncselekményeket nem különítette el – a rendelkező részben valamennyi cselekmény minősítésének feltüntetésével vezette át.

[112] Így Terhelt1 IV.r. vádlott terhére rótt cselekmények a következők szerint minősülnek:

- 12 rendbeli csalás büntette [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés ba) alpont és bc) alpont, (5) bekezdés b) pont], mely 3 esetben tettesként (23., 31., 33. tényállási pont), és 9 esetben bűnsegédként (3., 5., 10., 11., 13., 16., 21., 24., 35. tényállási pont) elkövetett valamint

- 21 rendbeli csalás büntette [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés ba), bc) alpont, (4) bekezdés b) pont], melyből 4 rendbeli társtettesként (2., 6., 9., 30. tényállási pont), 4 rendbeli tettesként (1., 17., 19. és 28. tényállási pont), míg 13 rendbeli a Btk. 14. § (2) bekezdése szerinti bűnsegédként (4., 7., 8., 12., 14., 15., 20., 22., 25., 26., 27. és 29. tényállási pont) elkövetett.

[113] Terhelt3 XX.r. vádlott cselekményeinek minősítése a következő:

- 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntette kísérlete [Btk. 373. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont] (35. tényállási pont),

- 2 rendbeli bűnsegédként és folytatólagosan elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés ba), bc) alpont, (6) bekezdés b) pont] (32. tényállási pont sértett⁹⁴ és sértett⁹⁵ sérelmére), valamint

- 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés ba), bc) alpont, (5) bekezdés b) pont] (32. tényállási pont sértett⁹⁶ sérelmére, 37. tényállási pont).

[114] A büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság túlnyomórészt feltárta, azok – a minősítés változásokra is figyelemmel – kisebb kiegészítést azonban igényeltek.

[115] Terhelt1 IV.r. vádlott vonatkozásában további súlyosító tényező a csalási cselekmények kétszeres (bűnszövetség és üzletszerűség) minősülése, s súlyosít, hogy a 12., 15., 19. tényállási pontban írt – enyhébb megítélésű csalási cselekményeknél – a kár a nagyobb érték felső határát elérte, ugyanakkor ezzel szemben e terhelt javára szól a kár egyes sértetteknel teljes, más sértetteknel részbeni megtérülése, mely olyan objektív körülmény, amely akkor sem hagyható figyelmen kívül, ha az a vádlotti magatartástól függetlenül következett be; a 11., 21., 23., 31. tényállási pontban foglalt – súlyosabb megítélésű – csalási cselekményeknél az, hogy a kár a minősítéshez szükséges jelentős érték alsó határát nem sokkal haladta meg, és enyhítő körülmény az elkövetői alakzat módosításával érintett tényállási pontok tekintetében is a bűnsegédi magatartás.

[116] Terhelt3 XX.r. vádlott vonatkozásában súlyosító körülmény a 36. tényállási pontnál a minősítésnél értékelést nem nyert üzletszerű és bűnszövetségben történt elkövetés, míg a további csalási cselekményeknél a kétszeres minősülés, a sértett⁹⁶ sértett sérelmére elkövetett – enyhébben minősülő cselekménynél, hogy a kár a jelentős érték felső határát elérte, ugyanakkor esetében a részbeni társtettesi elkövetésre utalást a minősítés változtatásra figyelemmel mellőzni kellett. E változásra figyelemmel az enyhítő tényezők között a bűnsegédi elkövetésnek – mely valamennyi terhére megállapított cselekménynél fennállt – fokozottabb nyomatéka van, s e vádlott javára kellett figyelembe venni a 36. tényállási pontnál – a legsúlyosabb megítélésű – cselekménynél a kísérletet és annak is igen távoli voltát, valamint a 37. tényállási pontban a kár jelentős érték alsó határához közeli összegét.

[117] Az így kiegészített bűnösségi körülményeket a cselekmények tárgyi súlyával is összevetve, az elsőfokú bíróság Terhelt1 IV.r. és Terhelt3 XX.r. vádlott esetében is a büntetéskiszabási elvekkel és büntetési célokkal összhangban választotta meg az alkalmazott szabadságvesztés büntetési nemet, s a másodfokú bíróság annak tartamával is egyetértett.

[118] A büntető törvény irányadó rendelkezései alapján szabadságvesztés büntetés helyett más büntetés alkalmazása mindkét terhelt vonatkozásában kizárt. Az egyes cselekményeknél tettesként, társtettesként is felelősségre vont, összességében nagyobb számú bűncselekménnyel érintett Terhelt1 IV.r. vádlott esetében e tényezők miatt enyhítő szakasz alkalmazására nem volt indok, a rendkívüli, 11 évet meghaladó időmúlás, melynek túlnyomó része – a hatályon kívül helyezés miatt megismételt eljárás okán is – az eljárás elhúzódására vezethető vissza, a terhelt azóta is büntetlen előélete és az alapján, hogy a bűnszervezetben elkövetés terhére már nem róható, a másodfokú bíróság a büntetési tételkeret minimumában meghatározott szabadságvesztés tartamának felemelésére sem látott alapot.

[119] Terhelt3 XX.r. vádlott – annak ellenére, hogy a magasabb kárösszegek miatt a büntetési tételkeret súlyosabb – a kevesebb cselekményben való érintettsége miatt a többszörös halmazat nyomatéka jóval csekélyebb, emellett bűnsegédi bűnrészességre, a legsúlyosabb cselekmény kísérleti szakban bekezdésére figyelemmel és a jelentős időmúlást, eljárás elhúzódását, a büntetlen előéletét is szem előtt tartva, az ítéltábla álláspontja szerint is indokolt volt a Btk. 82. § (2) bekezdés b) pontjában írt enyhítő szakasz alkalmazása, s esetében e rendelkezés teljes kimerítésével (de a Btk. 82. § (4) bekezdés szerinti kétszeres leszállás lehetőségével nem élve) kiszabott 2 év szabadságvesztés a belső arányosság követelményének is maradéktalanul megfelel.

[120] Ezt meghaladóan a másodfokú bíróság a felnőttkorúak próbára bocsátásáról és a büntetés végrehajtásának felfüggesztéséről szóló 55. BK véleményben írtakra is figyelemmel, IV. és XX.r. vádlott tekintetében is lehetőséget látott a szabadságvesztés Btk. 85. § (1) bekezdése alapján próbaidőre történő felfüggesztésére. A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztéséről a bíróság a súlyosító és enyhítő körülményeket, valamint a büntetéskiszabási elveket figyelembe véve dönt. Mindebből szükségszerűen következik, hogy azon körülmények (s ez az enyhítő tényezőkön túl a súlyosító tényezőket is magában foglalja), melyek jelen ügyben a kiszabott büntetés nemét és mértékét megalapozták, a szabadságvesztés végrehajtásnak felfüggesztése szempontjából is jelentőséggel bírnak. Az említett körülmények és a büntető törvényben megjelölt büntetési célok érvényesülése között szoros kölcsönhatás van. A törvény szövege, hogy a büntetés végrehajtásának felfüggesztésére „különösen az elkövető személyi körülményeire figyelemmel” kerülhet sor, értelemszerűen jelenti azt is, miszerint amellet, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése az általános megelőzés követelményével szemben nem állhat, mégis elsődleges jelentősége az egyéni megelőzésnek van. Ezen túl a büntetést befolyásoló tárgyi tényezők közül az időmúlás (a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56/2007. BK vélemény III/10. pont) nagyobb mértéke, és ezen belül a büntetőeljárásnak a terhelt önhibáján kívüli jelentős elhúzódása esetén is a büntetési célok közül a generális prevenció szükségszerűen háttérbe szorul a speciális, az elkövető visszatartását előmozdító büntetési célhoz képest. Jelen ügyben, amellet, hogy több mint 11 éves időmúlás következett be, melynek túlnyomó része alatt a terheltek büntetőeljárás hatálya alatt álltak (ebből a bírósági

szak több mint 8 évet tett ki), a vádlottak azóta is büntetlen előélete és személyi körülményei is számos javukra szóló tényezőt hordoznak. Ehhez képest önmagában a terhükre rótt bűncselekmények nagyobb száma, s a kár összege miatt is jelentősebb tárgyi súlya nem zárhatja ki a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztését.

[121] Az ítéltábla azonban a próbaidő tartamát a bűncselekmények száma, sorozatjellege miatt, a generális prevenció cél érvényesülése érdekében is, mindkét vádlott esetében a Btk. 85. §-ában írt keretek között a törvényi maximumban határozta meg.

[122] Terhelt1 IV.r. és Terhelt3 XX.r. terheltet érintően a törvényszék törvényesen állapította meg a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, s a helytállóan felhívott törvényhellyel összhangban rendelkezett a IV.r. vádlott által őrizetben töltött idő szabadságvesztésbe történő beszámításáról is. A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére tekintettel ugyanakkor az ítéltábla megállapította, hogy ezek a szabadságvesztés végrehajtása esetén irányadóak.

[123] Az ítéltábla a 8/2015. (IV. 17.) AB határozat értelmében hivatalból vizsgálta az előzetes mentesítés lehetőségét, azonban e két vádlott által sorozatjelleggel megvalósított vagyon elleni bűncselekményekre és a felelősség belátásának hiányára figyelemmel IV. és XX.r. vádlottat nem találta érdemesnek az előzetes rehabilitációra.

[124] A szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztése szükségszerűen maga után vonta a közügyektől eltiltás mellékbüntetés mellőzését.

[125] A törvényszék nemét tekintve törvényesen döntött a pénzbüntetés kiszabásáról, azzal, hogy azt a vádlottaknál igazolható megfelelő jövedelem, vagyon hiányában nem a Btk. 50. § (2) bekezdése, hanem a Btk. 50. § (1) bekezdése alapozta meg. A vádlottak terhére rótt cselekmények sorozatjellege, az elkövetés szervezetsége, az elkövetési időszak elhúzódó volta illetőleg a másodfokú bíróság által kiegészített, a cselekmények tárgyi súlyát növelő súlyosító tényezők miatt a másodfokú bíróság a büntetési célok elérése érdekében a pénzbüntetés napi tételszámának lényeges emelését látta szükségesnek, s azt Terhelt1 IV.r. és Terhelt3 XX.r. vádlott esetében is egységesen 300 napi tételben határozta meg. Az egynapi tétel összegének minimumát a Btk. 50. § (3) bekezdésének 2023. szeptember 1. napjától hatályos rendelkezése ezerháromszáz forintban állapítja meg, ezért a másodfokú bíróság az elbíráláskori büntetőtörvény alkalmazása okán mérlegelést nem tűrő kötelezettségének tett eleget, amikor mindkét vádlott vonatkozásában a pénzbüntetés egy napi tételének összegét – egyetértve annak törvényi minimumban való megállapításával – a hatályos törvényi rendelkezésnek megfelelően felemelte. (S a módosítás kapcsán figyelemmel a vádlottak terhére bejelentett súlyosítást célzó fellebbezésre, a súlyosítási tilalom sérelme fel sem merülhetett.)

[126] A pénzbüntetés esetében a részletfizetés engedélyezésének törvényi feltételei fennálltak, ugyanakkor a pénzbüntetés másodfokú bíróság által megemelt mértékét és a

jogerőre emelkedés dátumát is figyelembe véve, állapította meg az ítéltábla az egyhavi részlet összegét és az első- valamint további részletek esedékességét, melyről egyébként az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

[127] Figyelemmel arra, hogy valamennyi Terhelt1 IV.r. és Terhelt3 XX.r. vádlott cselekvőségével érintett cselekmény vonatkozásában a magánfelek által bejelentett polgári jogi igényt más terhelteket kártérítés megfizetésére kötelezve a Fővárosi Törvényszék 2017. június 26. napján kelt 15.B.311/2015/517. számú, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2018. november 6. napján meghozott 4.Bf.88/2018/121. számú ítéletével már jogerősen elbírálta, így a büntetőeljárásban biztosított adhéziós eljárás keretében ugyanazon polgári jogi igénnyel összefüggésben más, már jogerősen kötelezett terhelt társakkal egyetemlegesen, s ezzel vonatkozásukban is minden alap nélkül új teljesítési határidőt, a végrehajtási jog kezdeményezésének ismételt feléledését eredményezve, továbbá arra vonatkozó adat hiányában, hogy a korábbi kötelezés alapján a sértetti igény kielégítést nyert-e, Terhelt1 IV.r. és Terhelt3 XX.r. vádlott kártérítés megfizetésére kötelezésének nem volt helye. Ezért a másodfokú bíróság a polgári jogi igényt érdemben elbíráló, s ebből következően az eljárási illeték megfizetésére kötelező elsőbírói rendelkezéseket mellőzte, s az érintett magánfelek Terhelt1 IV.r. továbbá Terhelt3 XX.r. vádlottal szembeni esetleges polgári jogi igényének érvényesítését a Be. 560. § (1) bekezdés l) és m) pontja értelmében egyéb törvényes útra utasította.

[128] Az elsőfokú bíróság mind Terhelt1 IV.r., mind pedig Terhelt3 XX.r. vádlott tekintetében törvényesen döntött a zár alá vétel feloldásáról. A polgári jogi igények érdemi elbírálásának mellőzésére figyelemmel, miután ennek folytán a végrehajtás felfüggesztésének Be. 331. § (2) bekezdés b) pontjában írt oka nem áll fenn, a Be. 331. § (2) bekezdés a) pontban írt okból pedig azt az ítéltábla a magánfelek erre vonatkozó nyilatkozata hiányában, azt is szem előtt tartva, hogy az elsőfokú ítéletben írt körülmények a gépkocsi vagyoni fedezetre való alkalmasságát cáfolják, nem látta szükségesnek, ezért a zár alá vétel feloldása végrehajtását felfüggesztő rendelkezést ugyancsak mellőzte.

[129] Az egyszerűsített felülvizsgálatra tartozó egyéb ítéleti rendelkezések (lefoglalás megszüntetése, bűnügyi költség) a pontosan hivatkozott törvényhelyeknek megfelel.

[130] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Be. 599. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyéb törvényes rendelkezéseit pedig a Be. 605. § (1) bekezdése értelmében helybenhagyta azzal, hogy a bevezető részben megjelölte, hogy az elsőfokú ítélet száma mint ügyszám pontosan 41.B.64/2020/321., miután a következőhatárnapon a tárgyalás megismétlésére nem került sor, a 2020. november 1.-i tárgyalási határnapot is feltüntette, ezzel egyidejűleg a tárgyalás megismétlésére utalást, és annak az általános szabályok szerint a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott II.r. vádlott távollétében történt megtartására utalást mellőzte. Emellett megállapította Terhelt1 IV.r. és Terhelt3 XX.r. vádlott érvényes laccíme tekintetében hatályos adatokat, s rögzítette IV.r. vádlott személyazonosító igazolványának számát.

[131] Az elsőfokú ítélet rendelkező része és az indokolt ítélet 1. oldalán a határozat sorszama megjelölésének mellőzésével kapcsolatban az ítéltábla még a következőkre mutat rá. Az elsőfokú bíróság a határozat sorszáma első oldali megjelölésének mellőzését vélhetően a bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról szóló 17/2014. (XII. 23.) OBH utasítás 27/A. § (3) bekezdéséből vezette le, a másodfokú bíróság álláspontja szerint tévesen. A hivatkozott rendelkezés akként fogalmaz, hogy a külön íven fogalmazott határozat fejlécében az oldal tetején fel kell tüntetni az oldalszámot arab számmal, középre zárva és az ügyszámot, balra zárva; az első oldalon nincs fejléc és oldalszám. Mindebből egyértelmű, hogy az ügyszámnak az első oldalon is meg kell jelennie, s ez következik a 451. § (2) bekezdés b) pontjából is, mely szerint az ügyszám határozat bevezető része tartalmazza egyebek mellett a bírósági ügy számát. Arra ugyanakkor nincs előírás, hogy a bíróság és az ügyszám megjelölése a bevezető részben szövegbe ágyazottan, vagy abból kiemelve történjen meg. Ezzel szemben a fenti OBH utasítás számozási, sorszámozási rendelkezései, nevezetesen a 81. § (1) bekezdése tartalmazza, hogy (egyebek mellett) a határozatokat az ügyszám mellett sorszámozással kell ellátni. Ekként a bevezető részben írt ügyszámnak szükségszerűen tartalmaznia kell a sorszámot is, ahogy azt a törvényszék a határozata 2. oldalától a fejlécben (melyben ugyancsak az ügyszámot kell feltüntetni) – helyesen – megtette. A teljesség igénye érdekében mutat rá az ítéltábla arra is, hogy a kúriai határozatok bevezető részében ennek megfelelően az ügy száma szövegrésznél kivétel nélkül a határozatok sorszáma is szerepel.

[132] Az ítéltábla megállapította továbbá a másodfokú eljárásban Terheltl IV.r. vádlott kirendelt védőjének díjával felmerült bünygyi költséget a Be. 613. § (1) bekezdése értelmében, s annak Be. 632. § (4) bekezdése szerinti állam általi viseléséről rendelkezett.

Budapest, 2024. január 26.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.

dr. Raczký Katalin s. k.

dr. Ignácý György s. k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 41.B.64/2020/321. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.233/2023/16. számú ítéletében írt változtatással 2024. január 26. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2024. január 26.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Takácsné Veres Tünde

bíróági ügyintéző